

- O gospodarjenju v letu 1980 poročamo na zgoščen in vsem razumljiv način na prvi in drugi strani
- o problematiki in položaju v toz Dvigalo objavljamo dva članka na tretji strani
- z našimi monterji smo se pogovarjali na Krkinem gradbišču v Novem mestu
- kratak zapis o naših delavcih na Abu Graibu objavljamo na peti strani
- na predzadnji strani lahko preberete tri članke o delovanju sindikalnih organizacij
- starše osmošolcev posebej opozarjamo na razpis prostih učnih mest za učence v gospodarstvu, ki ga objavljamo na zadnji strani

GOSPODARJENJE V LETU 1980

1. REZULTATI IN USPEŠNOST POSLOVANJA

Gospodarsko situacijo v preteklem letu označujejo nizka rast fizičnega obsega proizvodnje, najvišje stopnje inflacije po letu 1965, mirnejše rasti zaposlenosti, padec življenjske ravni prebivalstva, in manjšanje plačilno bilančnega primanjkljaja, zlasti z visokim povečanjem izvoza. Podobne značilnosti izražajo tudi rezultati poslovanja OZD IMP, ki se je glede na ustvarjeni dohodek že v letu 1979 prebil med 50 največjih proizvodnih organizacij združenega dela v Jugoslaviji. Primerjalni rezultati nam pokažejo naslednje:

Tabela 1: Primerjalni indeks rasti kazalcev poslovnih rezultatov v letu 1980

	Indeks 1979 = 100	Indeks SRS
Celotni prihodek	131	134
Porabljena sredstva	128	135
1. Surovine, repromaterial	129	137
2. Proizvodne storitve	125	136
3. Reklama in propaganda	96	90
4. Reprezentanca	72	78
5. Neproizvodne storitve	116	129
6. Povračila delavcem	116	116
7. Drugi materialni stroški	109	174
8. Amortizacija — predpisana	153	128
3. Dohodek	135	132
4. Obveznosti za skupno in splošno porabo	128	126
5. Delovne skupnosti	128	124
6. Amortizacija — pospešena	200	141
7. Osebnih dohodki	121	122
8. Skupna poraba	155	129
9. Mater. osnova dela	174	183
10. Rezerve	134	135

Osnovna značilnost primerjalnih rezultatov poslovanja IMP in slovenskega gospodarstva je različno gibanje ekonomičnosti. V slovenskem gospodarstvu je v letu 1980 ekonomičnost padla (hitrejši porast porabljenih sredstev od rasti celotnega prihodka), v IMP pa je poraba. Preseneča sicer ne toliko sam porast ekonomičnosti poslovanja, pač pa bolj intenzivnost te rasti ob dejstvu, da smo imeli v letu 1980 praviti z visoko inflacijo na trgu repromaterialov. Ta pozitivni trend kvalitete gospodarjenja je pogojen s tremi skupinami faktorjev. V prvo skupino bi sodilo skrbnejše gospodarjenje delavcev s predneti dela, ki se izraža tudi skozi nekatere fizične kazalce in podatke. Podrobnejša analiza nakazuje, da je to bolj plod osebne prizadevnosti delavcev in zavesti o potrebi varčevanja z energetskimi in surovin-skimi viri, manj pa inovacijskega procesa in izboljševanja organizacije. Zato menimo, da se bodo ugodni učinki na ekonomičnost iz te skupine faktorjev v letu 1981 izčrpali.

V drugo skupino vzrokov lahko uvrstimo t.i. učinke vrednotenja zalog. Visoke povprečne zaloge repromateriala so povzročile, da se inflacijski skok cen osnovnih repromaterialov v zadnjem četrtletju preteklega leta ni v celoti odrazil na materialnih stroških. Sistem knjigovodske evidence namreč omogoča, da se del sredstev, ki so potrebna, da v razmerah inflacije vzdržujemo nespremenjen obseg poslovanja, preliva v dohodek. Tako ustvarjeni poslovni in drugi skladi ne izražajo le sredstev za razširjeno reprodukcijo, ampak vključujejo v glavnem sredstva za enostavno reprodukcijo.

V tretjo skupino gre uvrstiti varčevanje pri različnih drugih izdatkih (delno kot posledica ustreznega družbenega dogovora). Opazno je, da je rast pri vseh ostalih materialnih stroških, razen pri izdatkih za reklamo, manjša kot povprečno v slovenskem gospodarstvu in predvsem bistveno manjša kot rast celotnega prihodka. Opazamo pa tudi, da so imele omejitve tudi negativne posledice na obseg in ekonomičnost poslovanja in sodimo, da bodo v letu 1981 te izdatke težko še naprej administrativno zadrževati brez težjih posledic.

Struktura razporejanja dohodka za posamezne oblike porabe je glede na leto poprej bistveno drugačna. Rast bruto osebnih dohodkov je za 42% zaostajala za rastjo dohodka. Rast osebnih dohodkov v IMP je nižja tudi od ustrezne rasti osebnih dohodkov v gospodarstvu Slovenije. Problematiko delitve osebnih dohodkov nam ponazarjajo tudi naslednje številke.

Tabela 2: Analiza osebnih dohodkov

Vrsta dohodka	v 10 ³ din		
	1979	1980	Indeks 1980/1979
Osebnih dohodki bruto	1.024.485	1.233.287	120,4
Prispevki iz oseb. dohodkov	316.926	389.837	123,0
Osebnih dohodki neto	707.559	843.450	119,2
Povprečni mesečni neto osebni dohodek na zaposl.	8.304	9.591	115,5
Indeks cen življenjskih potrebščin v SR Sloveniji	—	—	130,5
Dovoljeni porast OD po družb. dogov.	—	—	120,5

Iz tabele vidimo, da smo se v IMP v povprečju držali določil družbenega dogovora (čeprav je nekaj kršilcev, vendar v glavnem iz razlogov, ki tičijo v politiki ustvarjanja dohodka, zaposlovanja in delitve OD v letu 1979), kar pa je ob povečanih prispevkih in davkih iz osebnih dohodkov ter ob povečanem številu delavcev povzročilo 15% padec življenjske ravni delavcev v IMP. Ne glede na pretekle negativne pojave (pred letom 1979) pri delitvi osebnih dohodkov na račun reprodukcije sposobnosti in na potrebo po krepitevi le-te, je padec življenjske ravni tak, da se je negativno odrazil tudi na delovno vzdušje in s tem produktivnost dela. Še zlasti to velja glede na še vedno neizdelana merila za vrednotenje večjega in kvalitetnejšega delovnega prispevka posameznega delavca, bodisi v proizvodnji ali v režiji. Padec realne življenjske ravni delavcev je seveda madež na doseženo akumulacijo. Pri izboljševanju materialne osnove dela so doseženi naslednji rezultati.

Tabela 3: Analiza reprodukcijskih sredstev

Vrsta sredstva	v 10 ³ din		
	1979	1980	%
Amortizacija — predpisana	68.383	104.816	153
Amortizacija — pospešena	79.198	158.215	200
Poslovni sklad — neto	170.083	317.147	186
Rezervni sklad — neto	34.105	29.998	88
Skupaj sredstva za reprodukcijo — neto	351.769	610.176	173
Akumulativnost (% v CP)	5,0	6,9	138
Rentabilnost (neto) %	8,6	10,5	123
Reproduktiv. sposobnost (neto) %	14,8	18,5	125

Poslovna uspešnost je torej po vseh količinskih kazalcih porasla, vendar je ta uspeh pogojen z visoko inflacijo in realnim zmanjšanjem osebnih dohodkov in zato ni trajne narave. To dokazujejo tudi rezultati zadnjega četrtletja, prikazani skozi odstotek realizacije posameznih kategorij v delitvi dohodka. (Tabela 4)

Povečani stroški vseh vrst (vključno z osebnimi dohodki in skupno porabo) so se v zadnjem četrtletju »ujeli« z relativno zmanjšano realizacijo in poslabšali celotne poslovne rezultate, poslabšala pa se je tudi ekonomičnost.

Porast sredstev iz čistega dohodka za namene skupne porabe je bil

večji od povprečnega v gospodarstvu Slovenije, večji od stopnje rasti dohodka in za 20% večji, kot je bil planiran. Vzrok je deloma v povečanju stanovanjskih sredstev v TOZD in DS, deloma pa tudi v kršenju določil družbenega dogovora o izplačilih iz sredstev skupne porabe.

Fakturirana realizacija in izvoz

V strukturi realizacije se je prvič po nekaj letih povečal delež montažnih dejavnosti, zlasti na področju klime in elektrike. Delež industrijske proizvodnje se je znižal, razen pri livarstvu in proizvodnji kmetijske mehanizacije, ki sta povečala svoje deleže. Delež poslovno-tehničnih storitev se je v globalu nekoliko znižal, zlasti na račun projektiranja in inženirskih storitev na domačem trgu.

Tabela 4: Dinamika ustvarjanja poslovnih rezultatov v zadnjem četrtletju 1980 (v 10³ din)

	leto 1980	zadnje četrtletje 1980	%
CELOTNI PRIHODEK	7.339.593	1.999.835	27
Porabljena sredstva	4.420.212	1.293.597	29
Dohodek	2.919.381	706.238	24
OD in skupna poraba	1.494.335	463.786	31
Neto poslovni in neto rez. sklad	347.141 m	51.855 m	13

Tabela 5: Fakturirana realizacija po dejavnostih 1979 in 1980

Vrsta dejavnosti	1979		1980		Indeks 1979=100
	vrednost	strukt.	vrednost	strukt.	
	1	2	3	4	
1. Montažna dejavnost	2.194.029.060	38,64	2.888.464.461	39,86	131,7
1.1. ogrevanje	902.765.997	15,90	1.037.504.888	14,32	114,9
1.2. vodovod	263.691.680	4,65	344.038.699	4,75	130,5
1.3. klima	419.061.568	7,38	672.224.689	9,28	160,4
1.4. elektro	474.347.528	8,35	666.301.023	9,19	140,5
1.5. dvigala	134.162.287	2,36	168.395.162	2,32	125,5
2. Industrijska dejavnost	2.821.912.975	49,69	3.485.077.355	48,09	123,5
2.1. klima naprave	658.424.585	11,59	832.940.473	11,50	126,7
2.2. jaki tok	284.404.137	5,01	359.332.397	4,96	126,3
2.3. šibki tok	141.073.440	2,48	160.203.782	2,21	113,6
2.4. kovinska serijska proizvod.	592.042.053	10,43	729.278.961	10,06	123,2
2.5. kovinska individ.proizv.	313.400.503	5,52	275.546.985	3,80	87,9
2.6. livarne	258.969.552	4,56	353.034.991	4,87	136,3
2.7. instalacijska oprema	137.334.900	2,42	158.228.001	2,18	115,2
2.8. kmetijska mehanizacija	239.568.729	4,22	364.970.539	5,04	152,3
2.9. proizvod.gradbenih strojev	196.695.076	3,46	251.541.226	3,47	127,9
3. Izvoz	361.650.963	6,37	509.587.522	7,03	140,9
3.1. blagovni	144.117.399	2,54	296.487.479	4,09	205,7
3.2. investicijska dela	217.533.564	3,83	213.100.043	2,94	98,0
4. Poslovno tehnične storitve	301.143.277	5,30	363.379.755	5,02	120,7
4.1. projektiranje	123.764.579	2,18	142.570.025	1,97	115,2
4.2. zastopanje	98.459.894	1,73	140.814.433	1,94	143,0
4.3. inženiring	49.166.390	0,87	35.295.365	0,49	56,3
4.4. izobraževanje	7.202.603	0,13	13.060.474	0,18	181,3
4.5. družbeni standard	22.549.811	0,40	31.639.458	0,44	140,3
Skupaj	5.678.736.275	100	7.246.509.093	100	127,6

V naslednji tabeli je prikazana rast IMP po dejavnostih od leta 1975 naprej. Po ekspanzivnosti rasti izstopajo z indeksi nad 400 v kategoriji montaže klime naprave in dvigala, v industriji zlasti kovinska serijska

proizvodnja, klima naprave in kmetijska mehanizacija, med poslovno-tehničnimi storitvami pa zastopanje. Izredno rast prikazuje tudi izvozna komponenta, vendar z očitno stagnacijo po letu 1978.

Tabela 6: Fakturirana realizacija po dejavnostih 1975 - 1980 (v 10³ din)

Vrsta dejavnosti	Leto						Indeks 1975=100
	1975	1976	1977	1978	1979	1980	
	1	2	3	4	5	6	
1. Ogrevanje	365.178	414.412	556.548	659.235	902.766	1.037.505	284,1
2. Vodovod	148.739	160.375	159.135	223.722	263.692	344.039	231,3
3. Klima	134.805	154.319	159.380	221.047	419.062	672.225	498,7
4. Elektro	302.026	365.243	371.734	365.265	474.347	666.301	220,6
5. Dvigala	31.069	53.469	73.716	94.228	134.162	168.395	542,0
6. jaki tok	102.418	101.883	134.096	208.956	284.404	359.332	350,8
7. šibki tok	42.909	60.490	71.329	90.685	141.073	160.204	373,4
8. proizvodnja gradb.strojv	—	—	—	151.259	196.695	251.541	—
9. kovinska serijska proizvod.	94.834	119.565	159.703	224.770	592.042	729.279	769,0
10. kovinska individualna pro.	130.218	146.953	216.210	231.773	309.191	271.154	208,2
11. livarna	95.363	89.463	122.127	172.828	258.969	353.035	370,2
12. instalacijska oprema	56.411	70.130	94.336	126.876	137.335	158.228	280,5
13. klima naprave	93.340	122.069	159.581	277.621	658.424	832.940	892,4
14. proizvod.kmetijske meh.	—	99.318	146.683	204.029	239.568	364.971	—
15. projektiranje	37.429	43.202	49.797	85.672	123.764	142.570	380,9
16. zastopanje	30.259	36.214	58.544	59.104	98.460	140.815	465,4
17. orodjarne	2.725	1.553	2.335	3.849	4.213	4.233	161,2
18. izobraževanje	3.926	4.797	6.021	7.138	7.203	13.060	332,7
19. inženiring storitve	—	—	—	28.294	49.166	35.295	—
20. družbeni standard	8.866	12.448	15.202	19.718	22.550	31.640	356,9
21. delo v inoz. - konv.valuta	17.658	15.573	18.008	143.050	203.762	166.353	942,1
22. delo v inoz.- kliring val.	48.406	66.608	13.998	2.239	13.771	46.747	96,6
23. blagovni izvoz	18.530	35.443	72.362	182.598	144.117	296.487	1600,0
IMP	1.762.806	2.173.707	2.696.846	3.780.989	5.678.736	7.246.509	411,1

Gospodarjenje v letu 1980

(nadaljevanje s 1. strani)

Delež izvoza v realizaciji se je v letu 1980 povečal. To se vidi iz naslednje tabele:

Tabela 7:

Rezultati zunanje-trgovinskega poslovanja

	(v 10 ³ din)		
	1979	1980	Indeks 1979 — 100
Izvoz — bruto	361.651	499.869	138
blagovni	144.117	286.769	199
storitve	217.534	213.100	98
% izvoza v realizaciji	6,33	6,87	109
Izvoz — neto (plačani)	243.538	371.900	153
Uvoz	124.400	123.763	99
Saldo — neto	119.130	248.137	208

Vendar z doseženimi rezultati v celoti ne moremo biti zadovoljni. Plan izvoza ni bil dosežen (zaostanek 3%), čeprav je bil dinar med letom devalviran. Nekaj ugodnejša je situacija pri blagovnem izvozu, pri realizaciji montažnih storitev pa smo v letu 1980 nazadovani.

Tudi uvoz je daleč zaostal za planom, zato je pozitivni zunanji trgovinski saldo večji kot leta poprej za več kot 100%.

Izpolnjevanje plana (rebalans plana) rezultatov dela:

IMP je v letu 1980 presejal plane celotnega prihodka, za 2,5%, plan dohodka za 2%, plan čistega dohodka za 1%, plan amortizacije za 28%, plan osebnih dohodkov za 1%, plan skupne porabe za 20%. Nismo dosegli plana izvoza (zaostanek 3%), plan uvoza (57%), plana sredstev za izboljšanje materialne osnove dela (za 5%). Po posameznih TOZD je izpolnjevanje plana naslednje:

Tabela 8: Izvrševanje plana po TOZD

	Fakturirana realizacija	Dohodek	Akumulacija (posl. sklad. neto + posp. amortiz. + rez. sklad neto)
OV	103	101	112
KM	115	103	138
MK	95	95	64
MM	112	120	181
IB	98	122	226
BLISK	108	103	79
EKO	129	98	59
EM	115	133	251
DVIGALO	92	87	15
TEN	99	100	164
ISO	100	81	31
KP	97	93	64
TIO	100	93	88
PANONIJA	97	99	78
TRATA	101	115	79
ITAK	110	113	88
SKIP	101	102	74
LSNL	101	85	68
HVA	86	67	25
LBK	102	111	360
IP	102	100	67
MP	107	110	92
INŽ	107	133	203
PB	86	83	28
ZAST	85	87	68
IC	116	103	165
IMP	103	102	95

Izpad v izvršitvi plana fakturirane realizacije beleži 9, v izvršitvi plana dohodka 11, v izvršitvi plana neto akumulacije 17 TOZD. Zanimivo je, da primerjalni rezultati glede na preteklo obdobje (1979) kažejo obratno tendenco, namreč da so rezultati pri izvršitvi plana fakturirane realizacije najslabši, pri dohodku boljši in pri akumulativnosti najboljši. To pomeni, da so bila planska pričakovanja v mnogih sredinah postavljena nerealno, oz. preoptimistično glede na strukturo razporejanja dohodka.

Podrobnejši prikaz dosežkov TOZD skozi prizmo izpopolnjevanja plana, primerjave na preteklo obdobje in primerjave v okviru dejavnosti nam kaže na precejšnjo neizenačenost poslovnih rezultatov TOZD, kar je glede na heterogenost proizvodnje logično. Posebej dobre oz. zgledne rezultate izkazujejo v montažni dejavnosti Montaža Maribor, Elektromontaža in Klima montaža v industrijski proizvodnji izstopajo glede na nivo uspešnosti ITAK, TIO, TRATA, TEN, SKIP in glede na porast uspešnosti PAN, SKIP in LBK, v poslovnotehničnih storitvah pa INŽ in IB.

Izrazito slabše poslovne rezultate so dosegli TOZD EKO, ISO, PB in še posebej DVIGALO, kjer bo potrebno izdelati notranje sanacijske programe oz. programe ukrepov za odpravo motenj v gospodarjenju.

2. POGOJI POSLOVANJA

2.1. Zaposlenost

1981 je leto umiranja na področju zaposlovanja tako v gospodarstvu SRS (porast za 1,7%) kot v IMP (3,2). To je po dolgih letih več kot 10% rasti velik prelom, ki je še intenzivnejši, če opazujemo le zaposlovanje v letu 1980, ko zaposlenost stagnira.

Trende na področju zaposlenosti nam kaže naslednja tabela:

Tabela 9: Zaposlenost

	SFRJ		TUJINA		SKUPAJ	
	število	verižni indeks	število	verižni indeks	število	verižni indeks
1970	5.105	—	64	—	5.169	—
1977	5.594	110	49	77	5.643	109
1978	6.236	111	199	406	6.435	114
1979	7.735	124	140	70	7.875	122
1980	8.001	103	123	88	8.124	103

Plan zaposlovanja je bil izvršen le 97%, predvsem zaradi omejitve pri osebnih dohodkih, ki so vplivali tudi na omejevanje zaposlovanja. Plan zaposlovanja učencev (vajencev) je bil realiziran 91%, kar je glede na zaostanke prejšnjih let gotovo preslab rezultat, čeprav se je povprečno število učencev v letu 1980 povečalo za 16% v primerjavi s predhodnim letom.

Fluktuacija je zmanjšana zlasti na strani vstopov (za približno 1/3), pri izstopih pa je ostala približno na ravni 1979, še vedno pa je našo sestavljeno organizacijo v lanskem letu zapustil povprečno vsak šesti delavec. To nas uvrača med organizacije z visoko fluktuacijo, kar seveda zelo močno vpliva na produktivnost.

Zaposlenost v delovnih skupnostih se je v celoti zmanjšala. Skozi

podatke o strukturi zaposlenih in strukturi opravljenih delovnih ur pa vendarle opažamo tudi v letu 1980 nadaljnjo številčno krepitev režije, kar je plod predvsem zaokrožanje TOZD-ov v male delovne organizacije in na drugi strani v slabi organizaciji in vodenju, ki poraja nepotrebno birokratizacijo na posameznih področjih dela. Značilno je tudi večanje režije v tujini.

V naslednji tabeli je prikazano večanje režije skozi prizmo proizvodnih in režijskih učinkovitih ur.

Tabela 10: Struktura učinkovitih ur v %

	plan		Indeks		izvrš. plana
	1979	1980	1980	1980/79	
Režijske ure	38,0	35,8	39,3	103,4	109,8
— SFRJ	38,9	37,0	39,8	102,3	107,6
— tujina	11,7	4,6	19,6	167,5	426,1
Proizvodne ure	62,0	64,2	60,7	97,9	94,5
— SFRJ	61,1	63,0	60,2	98,5	95,6
— tujina	88,3	95,4	81,4	92,2	85,3

V izobrazbeni strukturi nismo dosegli nikakršnih zaznavnih premikov, čeprav se IMP čedalje bolj sooča z deficitom visokostrokovnih kadrov. To se odraža na ključnih »intelektualnih« področjih dela — inženirskih storitvah, raziskavah in razvoju, finančnih in ostalih poslovnih storitvah. Analize kažejo, da od leta 1975 IMP nima jasno definirane kadrovske politike, povezane z dolgoročno razvojno strategijo.

Če analiziramo strukturo porabljenih delovnih ur, je evidentno predvsem 34% povprečno zmanjšanje števila nadur (posledica dogovora) in ponovno povečanje števila ur dopustov na delavca za 8 ur, kar povečuje fond izgubljenih ur. Ostale vrste izgub delovnega časa so relativno konstantne.

2.2. Naložbe

Naložbe so v preteklem letu rase hitreje od celotnega prihodka. Povprečne bruto naložbe so glede na leto 1979 porasle z indeksom 141, povprečno v gospodarstvu za 137.

Tabela 11: Naložbe (v 10³ din)

	Osnovne — bruto	Osnovne — neto	Obratne
1979	1.564.484	786.948	1.590.368
1980	2.275.194	1.107.181	2.185.159
Razlika	710.710	320.233	594.791
Indeks (1979 — 100)	145	141	137

Osnovne naložbe — neto so naraščale hitreje kot povprečno v Sloveniji za 11 indeksnih točk.

V letu 1980 se je začela oz. nadaljevala izgradnja nekaterih novih tovarnih obratov. Končala se je izgradnja proizvodno-skladišnih prostorov za TOZD Montažna proizvodnja v Celju. Pred zaključkom sta investiciji v Ljubljani — razširitev tovarne elektronaprav in v Godoviču — proizvodna hala TOZD TIO, v teku sta investiciji v Ivančni gorici — v tovarno hladnovodnih armatur in v Ljubljani v tovarno termičnih aparatov in konstrukcij.

Pridobili in uredili smo nov počitniški dom na Vojskem. Čeprav s težavami je steklo tudi združevanje sredstev, v širšem obsegu za investicijo TOZD ITAK in počitniški dom na Vojskem.

Obratne naložbe so v povprečju naraščale do zadnjega četrtletja, ko se je to naraščanje ustavilo. Zaradi težav pri oskrbi v nekaterim ključnim reprodromateriali so se zaloge le-teh zelo povečale (indeks 144) po načelu »kupi, ko je blago dosegljivo«. Izredno so se povečale zaloge polizdelkov (indeks 173), prav tako zaradi pomanjkanja nekaterih ključnih sestavnih delov (večkrat tudi iz uvoza). Ne glede na visoko angažiranje sredstev v zalogah, likvidnost IMP kot celote v letu 1980 ni bila ogrožena. TOZD s trajnejšimi likvidnostnimi težavami (DVIGALO, SKIP, PANONIJA, ISO) so tekoče potrebe po denarju pokrivali preko interne banke, ki je v letu 1980 uspešno opravljala funkcijo denarnega posredovanja.

3. SKLENJENE POGODBE IN OBETI ZA LETO 1981

Ne glede na slabše rezultate v izvozu pomeni leto 1980 vendarle nov kvaliteten preskok pri angažiranju na investicijskih delih v tujini. V letu 1980 je bilo sklenjeno blizu 200 mio. dolarjev pogodb v tujini, v teku leta 1981 pa pričakujemo še dodatnih 200 mio, kar zagotavlja IMP izpolnitev ciljev, zapisanih v srednjeročnem planu in hkrati polno zasedenost kapacitet. Konjunktura na domačem trgu upada, še posebej pa na področju investicij. Projektivna dejavnost je v vplive občutila že v letu 1980, industrijska proizvodnja investicijske opreme in montaža pa to občutili v prvih mesecih letošnjega leta. To se kaže tako v manjšem obsegu sklenjenih pogodb in zmanjševanju zasedenosti glede na pretekla obdobja, predvsem pa v mnogo težjih pogojih prodaje na domačem trgu (ostrejša konkurenca, zmanjšanje avansov, zahteve po kreditiranju). Pri tem je še vedno v nekoliko ugodnejšem položaju montažna dejavnost. Preskrbljenost trga s ključnimi reprodromateriali in v tej zvezi zahteve sovlaganj in plačevanje v devizah na domačem trgu bo v letu 1981 še v večji meri kot v preteklem letu omejitveni dejavnik pri doseganju plana.

Planirani rezultati poslovanja (niso še upoštevani rebalansi) za leto 1981. So naslednji (izraženi v stopnjah rasti)

Tabela 12: Izračuni v stopnjah rasti

	Indeks 1980 — 100
Celotni prihodek	123
Dohodek	124
Osebnih dohodki in skupna poraba	118
Akumulacija	133
Zaposlenost	103
Naložbe — neto	113
Izvoz — bruto	203

Glede na visoko inflacijsko stopnjo, ki glede na povprečje 1980 dosega kumulativno vrednost 35%, menimo, da bo potrebno navedene plane povečati, saj se bodo stroški v veliki meri povečali neodvisno od naše volje.

Čedalje jasneje pa je, da povečanih planov zaradi težjih pogojev gospodarjenja ne bo moč dosegati z dosedanjimi kvaliteto gospodarjenja.

Jasne dolgoročne programske — razvojne usmeritve, večja vlaganja v razvojno opremo in kadre, usmerjene — tehnološko intenzivne investicije, spremembe v poslovni organizaciji in funkciji specializacije in učinkovitejšega nastopa in nenazadnje izboljšave v sistemu družbeno ekonomskih odnosov pri pridobivanju dohodka ter enotnost, solidarnost in samoupravna povezanost so pogoj, da delavci IMP še povečamo svoj prispevek k razvoju naše samoupravne socialistične skupnosti.

V skladu s 60. in 61. členom pravilnika o zadovoljevanju stanovanjskih potreb delavcev Delovne skupnosti DO EMOND objavljamo

Natečaj

za uveljavljanje pravic na osnovi meril za dajanje posojil in oddajanje stanovanj v uporabo po pravilniku o zadovoljevanju stanovanjskih potreb delavcev delovne skupnosti DO EMOND.

Iz sklada skupne porabe in kreditov je namenjeno za reševanje stanovanjskih potreb delavcev Delovne skupnosti za leto 1981 — 1.300.000 din.

Delavci Delovne skupnosti, ki želijo uveljavljati svojo pravico v tem natečaju, oddajo prijavo v splošno kadrovskega sektorju v roku 30 dni po objavi.

Prijave morajo vsebovati:

- Premoženjsko stanje
 - Za uveljavljanje pravice do posojila za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše še:
 - kupoprodajna pogodba overovljena na sodišču ali potrdilo o rezervaciji.
 - Za uveljavljanje pravice do posojila za gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše še:
 - gradbeno dovoljenje s tehnično dokumentacijo
 - zemljiško-knjižni izpisek.
 - Za uveljavljanje pravice do posojila za rekonstrukcijo ali revitalizacijo stanovanja ali stanovanjske hiše še:
 - gradbeno dovoljenje s tehnično dokumentacijo oziroma potrdilo pristojnega občinskega organa o prigrisatvi del z opisom del
 - zemljiško-knjižni izpisek
 - izjava lastnika stanovanja ali stanovanjske hiše oziroma upravitelja družbenega najemnega stanovanja, da dovolj nameravana dela, kadar delavec ni sam lastnik.
 - Za uveljavljanje pravice do posojila za nakup stare stanovanjske enote ali stare stanovanjske hiše še:
 - pogodba o nakupu overovljena na sodišču z določilom o namenski porabi kupnine za novo stanovanjsko enoto preko banke
 - dokazilo, da bo prodajalec porabil kupnino za nakup ali zidavo nove stanovanjske enote oziroma hiše.
- Natečaj se zaključuje dne 16. 5. 1981

Komisija za delovna razmerja IMP TOZD Montaža Koper objavlja prosta dela in naloge

Skladiščnika oddelka

Pogoj: poklicna šola in 2 leti delovnih izkušenj

Prošnje sprejema 15 dni po objavi kadrovska služba TOZD Montaža Koper.

Obvestilo

Člani upravnega odbora Planinskega društva IMP bodo imeli odsljedestanke vsako zadnjo sredo v mesecu v prostorih Interne banke v IV. nadstropju, na Titovi 37 ob 14.15. Planinsko društvo IMP

PRESEŽKI SREDSTEV SIS NAZAJ ZDRUŽENEMU DELU

Ob zaključnih računih so Samoupravne interesne skupnosti v občini Murska Sobota prikazale, da se je v letu 1980 steklo več sredstev, kot so s finančnimi načrti predvideli za to leto. Porabljen sredstva so se gibala v mejah 100% kot je bilo planirano za leto 1980. Odstopanja, ki so bila opazna v devetih mesecih leta 1980 so bila rebalansirana v letnem rebalansu plana porabe. Tudi viški sredstev, ki so se stekala izven prispevnih stopenj iz OD so bila porabljena v mejah sprejetih z rebalansom plana.

Podane zaključne račune in poročila o aktivnosti SIS ter finančne načrte za leto 1981 skupaj z delovnimi programi so obravnavale tudi posebne delegacije SIS v DO Panonija skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij v Panoniji. Stališča do obravnavanih točk dnevnega reda skupščin SIS so bila jasna in enotna. Presežki sredstev Samoupravnih interesnih skupnosti, ki so se stekla iz prispevne stopnje iz osebnih dohodkov se morajo vrniti nazaj združenemu delu. Z združenemu delu, posebej primanjkuje surovin in likvidnih sredstev. Zahtevki po omejitvi porabe so bili jasni in jih morajo delovnih organizacijah proizvodnih dejavnosti upoštevati prav je, da tovrstno stabilizacijo izvajajo tudi SIS. Ugotavlja namreč, da v glavnem neproizvodne organizacije ZD, oz. SIS dosledno izvajajo resolucijske ukrepe in za osebne dohodke namenijo vedno največ, kar moč po resoluciji nameniti. Proizvodnih OZD si osebne dohodke lahko povečajo samo toliko, kolikor jim dovoljuje čistega dohodka in ne toliko, kot predvideva resolucija. Sprejeta stališča so delegati DO Panonija posredovali skupščinam SIS. Ugotovimo pa lahko da stališča in predlogi prej omenjene vsebine niso bili najbolj pregodu pripravljalcem predlogov SIS. Na žalost je razpravljalcev skupščinah SIS bilo malo, da stališča ostalih OZD niso znana.

TOZD DVIGALO

NA ZAČRTANI POTI JE POTREBNO VZTRAJATI

TOZD Dvigalo je nastala z združitvijo dveh konkurenčnih organizacij: Dvigalotehne in Elektrodvigala. Nastanek in priključitev k IMP datira v leto 1975. To naj bi bil tudi mejnik v razvoju slovenske dvigalogradnje. Res pa je, da so določene začetne težave predvsem v medsebojnih odnosih kmalu uredili, a so se večkrat ponovile. Razdoblje najboljnih odnosov kmalu uredili, a so se večkrat ponovile. Razdoblje najboljnih odnosov kmalu uredili, a so se večkrat ponovile. Razdoblje najboljnih odnosov kmalu uredili, a so se večkrat ponovile.

— Kljub zelo težkemu gospodarskemu položaju in pomislekom nekaterih delavcev ste se odločili, da se ponovno prijavite na razpis za direktorja tozda. Na vašem mestu bi marsikdo ravnal drugače?

»Odločil sem se iz enostavne razloga, ker pred sabo ne bi bil čist, če bi zaradi gospodarskega položaja tozda popustil in iskal lažje delovno mesto. Osebo smatram, da so z dokončanjem naše investicije in velikimi vlaganji v razvoj po letu 1975, dani temelji za nadaljnji razvoj temeljne organizacije. Res je, da nekateri gledajo z nezaupanjem do temeljne organizacije in mojega dela v njej. Menim, da ima tozda perspektivo in da s temeljitim delom lahko pričakujemo boljše rezultate gospodarjenja.«

Ciril Kurent

— Z imenovanjem za direktorja ste prevzeli veliko odgovornost, precej večjo kot v normalnih razmerah. Kako vi to ocenjujete?

»Odgovornost je vsekakor velika. V SRS za dvigalogradnjo tri desetletja po vojni nismo storili ničesar. TOZD Dvigalo ob združitvi v IMP ni imel, razen področja tovornih dvigal, nobenega svojega elementa za osebna dvigala. V petih letih je izredno težko nadoknaditi zamujeno. Tozda je namenil ogromna sredstva za razvoj, predvsem potem, ko je postalo jasno, da sta OZD Rade Končar in David Pajič uspeli preprečiti uresničitev kooperacijske pogodbe s Haushahnom. Dodatne težave so nastale še zaradi zakasnitve gradnje v Črnučah, kar je izredno negativno vplivalo na gospodarjenje v letih 1978 in 1979. Hitro rast temeljne organizacije so spremljale še nekatere dodatne težave. Odnosi v temeljni organizaciji so se po združitvi dokaj hitro uredili, so pa še danes posamezniki, ki si stvari razlagajo po svoje in negativno vplivajo na odnose v temeljni organizaciji. Svoj delček k težavam Dvigala je prispevalo tudi formiranje skupine za dvigala pri Gradmetalu iz Litije in pa veliko število zasebnikov. Odprta so ostala še nekatera vprašanja okrog investicije, ker nam manjka lakirnica in nekaj obdelovalnih strojev, kar vpliva na produktivnost. Iz vsega tega sledijo jasne naloge temeljne or-

ganizacije in mene kot njenega individualnega poslovnega organa: notranja konsolidacija tozda, izboljšanje organizacije dela, spremembe tehnologije in če ne bo zadostne prodaje dvigal, pridobitev novega proizvodnega programa.«

— Prehajamo h konkretnim problemom, ki vas tarejo in jih je posebna komisija nakazala. Kaj ste za njihovo odpravo že storili?

»Če gremo kar po vrsti, kot je probleme in njihove rešitve opisala komisija, potem moram povedati, da je analiza trga že narejena, vendar premalo zajema ostalo jugoslovansko tržišče. Za nas so zanimive SR Bosna in Hercegovina, Črna gora in Makedonija, ki nimajo svoje lastne industrije dvigal. Prav tako so premalo raziskane možnosti prodaje na tuje. Lahko pa ugotovimo, da je v Jugoslaviji približno 20% presežka proizvodnje dvigal, ki jo bomo morali prodati v tujini.«

— V preteklosti se je dogajalo, da je celo IMP propagiral pri investitorjih tuja dvigala namesto svojih. Zakaj tako?

»Dejstvo je, da nekateri posamezniki niso poznali Haushahna in so še naprej propagirali in zagovarjali nakup dvigal, ki so jih bolje poznali. Naj naštejem samo nekatere objekte, kjer bi lahko bila naša dvigala, a se je investitor na osnovi predlogov po-

sameznikov iz IMP odločil za tuja: bolnišnica Jesenice, Medicinska fakulteta, Dom Ivana Cankarja. Pri objektih, ki jih je IMP v celoti prevzel, je bilo premalo narejenega, da bi lahko prodali tudi dvigala. Večkrat je šlo tudi za vprašanje deviz, ki so jih konkurenti znali pridobiti pri investitorjih, mi pa očitno ne. Vse premalo izkoriščamo možnost, da smo veliki, da lahko kompleksno nastopamo.«

— Nekateri trdijo, da so vaša dvigala dražja od uvoženih?

»Na domačem trgu smo ugotavljali, da smo 20% dražji od konkurence. Ugotovili pa smo tudi, da je pri končnem obračunu konkurenca dražja, ker je znala spretno dodatno zaračunati stvari, ki jih je pri nas vsebovala osnovna ponudba.«

— Vaša prodaja je organizirana v delovni skupnosti DO Emond. Kakšne so prednosti in slabosti takšne organizacije?

»V tozdu smatramo, da bi bilo treba svobodno menjavo dela drugače izpeljati in bi morala biti oddelka v delovni skupnosti, ki delata za tozda Dvigalo, bolj neposredno stimulirana za rezultate, ki jih prispevata k uspehu tozda. V tej smeri pa doslej nismo še nič naredili. Poračun je bil za delovno skupnost narejen glede na dohodek, to pa še vedno ni tisto, kar bi moralo biti bistvo svobodne menjave dela. Ko že govoriva o prodaji, naj omenim problematiko izpolnjevanja finančnega in fizičnega plana. Finančni plan je bil lani izpolnjen, fizični pa ne, to pa pomeni preveliko zasedenost proizvodnih kapacitet. Smatram, da bi moral tudi TOZD Inženiring prevzeti del obvez za realizacijo prodaje, pri tem pa vključiti predvsem predstavništva.«

— Kakšne težave pa nastopajo med službami v vaši temeljni organizaciji?

»Pravočasno niso razčiščena vsa odprta vprašanja, kar vpliva na izvedbene roke. So še določene pomanjkljivosti v obveščanju med oddelki, ki so posledica obrtniškega načina dela. Posebni konfliktni situacij nimamo, določena problematika pa obstaja med drugim tudi iz naslednjih razlogov: z osebnimi dohodki zaostajamo za IMP, stopnjujemo odgovornost, zmanjšujemo norme, osebne ocene smo znižali na minimum, kar gotovo ne prispeva k boljšemu počutju delavcev. Vse ukrepe, ki jih je predlagala komisija, smo na tem področju izvedli, le RR nismo zmanjšali. Smo pred reorganizacijo služb v temeljni organizaciji,

ki naj bi večino teh problemov odpravila. Odhode delavcev iz režijskih služb v glavnem ne nadoomeščamo, pripravili smo predloge prerazporeditev.«

— Ali je vprašanje sanacijskega kredita za Dvigalo znotraj IMP že rešeno?

»Zaenkrat še ne. Če bi dobili sredstva rezerv IMP, bi to bistveno vplivalo na rezultate poslovanja, ker gre za nižjo obrestno mero. Naj navedem samo en podatek za primerjavo. Lani smo samo za obresti plačali 6,7 milijona dinarjev, letos pa predvidevamo v ta namen 10 milijonov dinarjev. Ni si težko predstavljati, kaj pomeni, da del teh sredstev ostane nam!»

— Koliko pa so Dvigalu v DO Emond in na ravni sozda pomagali pri reševanju nastalih težav?

»Veliko nam je pomagala Interna banka, brez nje ne vem, kaj bi bilo. Emond smatra, da problem Dvigala »ni njegov«, ker je nastal pred ustanovitvijo delovne organizacije, SOZD pa je račun, da se bodo problemi uredili v okviru Emonda. Smatram pa, da je IMP, ker v preteklosti ni bil vreden reševati takšne problematike, predolgo stal ob strani in problemi so, ko jim tozda ni bil več sam kos, z vso silo izbruhnili.«

— Po vsem povedanem se kar samo vsiljuje vprašanje, kako naprej?

»Najprej je treba zagotoviti solidno prodajo dvigal. Če se izkaže, da na tem področju ne bo dovolj dela, je treba najti dodatne programe. Možnosti za prodajo dvigal so doma in v tujini, predvsem v deželah v razvoju. Tozda je že nekaj naredil tudi na dodatnem programu — pri proizvodnji smučarskih vlečnic in elektronski regulaciji asinhronih motorjev — slednje skupaj z inštitutom Jožef Stefan iz Ljubljane. Ta regulacija je vsestransko uporabna, treba bo zastaviti dovolj široko akcijo za njeno uveljavitev na trgu. Računam, da bomo sklenili dokončni dogovor s Haushahnom o prenosu dela njihove proizvodnje k nam. Z Italijani pa se dogovarjamo za področje hidravlike. Če vse to ne bo dovolj, bomo morali najti dodatni program, kar pa pomeni dodatne investicije. Pojavljajo pa se tudi ljudje, ki smatrajo, da je potrebno TOZD razkosati, za kar imajo že konkretne predloge. Reči moram, da smo v TOZD odločni vztrajati na začrtani poti in da bomo storili vse, da se TOZD izkoplje iz težavne situacije in da bomo naloge, ki jo je IMP dobil od IS Skupščine SRS za področje dvigalogradnje v Sloveniji tudi izpeljali.«

T. ŠTRUS

Zapis s sestankov posebne komisije o problematiki TOZD Dvigalo

Trend stalnega poslabševanja gospodarskega položaja TOZD Dvigalo se je v letu 1980 okrepil in se nadaljuje tudi v letu 1981 (podatki o realizaciji za januar in februar, podatki o zagotovljenih pogodbah za 1. polletje, hitro naraščajoče zadolženje). Minimalni cilj za leto 1981 je zagotoviti vsaj tako realizacijo in dohodek, ki bosta zagotavljala samofinanciranje enostavne reprodukcije. To pomeni, da celotna zadolženost na koncu poslovnega leta 1981 ne sme biti večja kot konec leta 1980. Glede na dosedanji izrazito negativni trend, tega cilja ne bo mogoče uresničiti brez dodatnih ukrepov na:

- komercialnem področju
- proizvodno-tehničnem področju
- kadrovskem področju
- področju delitve dohodka in financ

I. Komercialno področje

1. Napraviti je potrebno kompleksnejšo tržno analizo za obstoječi proizvodni program TOZD Dvigalo, ki bo osnova za program dodatnih sanacijskih ukrepov. Ta analiza naj vsebuje:

- analizo in projekcijo tržnega potenciala
- analizo konkurence z njenimi poslovnimi plani
- analizo prodajnih poti
- analizo prodajnih pogojev

Tržna analiza naj bo razdelana po posameznih vrstah dvigal, posebej tudi za generalne remonte in servisiranje. Napraviti je treba tudi tržno analizo za dodatne programe.

Zadolženi: prodajna služba DO Emond ob sodelovanju plansko analitske službe (nosilec: Miklavc Karel, Gržinič Borut)

Rok za 1. del: 20. marec (za vlečnice 5. april)

2. Precizirati je potrebno fizični plan realizacije po proizvodnih programih. Zagotovitev zadostne zasedenosti za doseganje tega plana mora postati obveza za prodajno službo. Preko planskih cen povezati fizični plan z vrednostnim. S tem bomo izključili vpliv inflacije na izvrševanje plana realizacije, tako da nam bo mesečna realizacija realen element za ocenjevanje poslovne uspešnosti.

Zadolženi: Gržinič, Miklavc K., Kurent

Rok: 20. marec

3. Glede na to, da zasedenost TOZD Dvigalo tudi pri sprejetem planu ni zadostna, da bi se dosegel minimalni poslovni cilj, bo potrebno maksimalno angažiranje tudi na vseh drugih oblikah prodaje:

- v ponudbe kompleksnih objektov doma obvezno vključiti tudi dvigala (zadolžen TOZD Inženiring)
- prodaja in proizvodnja vlečnic
- opravljanje storitev za druge
- izvoz (kooperacija s Haushahnom, izvoz v Irak)

4. Ažurno uveljavljanje razlik v cenah

5. Izboljšati akvizicijo pri projektivnih birojih po Sloveniji in Jugoslaviji (predstavništva).

II. Proizvodno-tehničnem

1. Razčistiti proizvodno dokumentacijo. Nujno je pospešiti standardizacijo in tipizacijo v procesu od prodaje preko projektive, konstrukcije in tehnologije do proizvodnje. Rok za izdelavo tehnološke dokumentacije je 1 mesec.

2. Izboljšati koordinacijo in medsebojno obveščanje med prodajo projektivo, konstrukcijo, pripravo dela in operativno na terenu. Ne sme se več zgoditi, da pride na objekt neustrezno dvigalo. Predvsem je to pomembno za netipična dvigala (ca. 20 do 30%). Potrebno organizirati kratke sestanke, ker mora prodaja obvestiti navedene službe o zahtevah objekta (zadolžena prodaja). Operativa (montaža) mora prodajo obveščati stalno o stanju na objektu. (Podražitve, spremembe, dodatna dela, roki — gradbeni dnevnik ali izmere)

Zadolžen: TOZD (Kurent)

3. Do junija očistiti časovne normative za posamezna dela in operacije v proizvodnji in montaži. Intenzivno delati na izpolnitvi tehnologije (nosilec TOZD — Kurent).

4. Izpeljati reorganizacijo služb s ciljem zmanjšanja števila režijskih delavcev in izboljšanja funkcije vodenja teh služb. V začetku aprila izdelati predlog (nosilec TOZD — Kurent).

5. Do polletja ujeti v januarju in februarju zamujeno dinamiko fakturirane realizacije.

Ti ukrepi bodo učinkoviti le, če bo obseg prodaje dopuščal realizacijo tako povečane produktivnosti.

III. Kadrovska

1. Ustaviti vsako novo zaposlovanje. Probleme reševati z internim prerazporejanjem.

Rok: takoj

Nosilec TOZD (Kurent) in DS DO za prodajo in razvoj (Krist)

2. Proučiti ustreznost števila delavcev na režijskih opravilih glede na ekonomsko situacijo in pripraviti predloge.

Rok: do 20. marca

Nosilec: TOZD (Kuren)

3. Razčistiti medsebojne konfliktno odnose med delavci v TOZD, ki zmanjšujejo učinkovitost.

Nosilec: TOZD (Kurent)

4. Glede na ugotovitve tržne raziskave in realne možnosti preusmeritev nove programe bo potrebno proučiti obseg kapacitet in predlagati ukrepe.

IV. Delitev dohodka in finančno področje

1. S februarjem je potrebno mesečno maso sredstev za osebne dohodke omejiti glede na januar.

— ukiniti izplačevanje nadur in le-te kompenzirati

— zmanjšati povprečni presežek norm za največ 5%

— znižati bruto vrednost RR za 5%

Mesečna masa sredstev za OD z mesecem marcem ne sme preseči 3,6 milijona dinarjev. To velja do ugotovitve polletnega poslovnega rezultata. Vsaka drugačna delitev ne izvira iz realno ustvarjenega dohodka.

Nosilec naloge: TOZD Dvigalo (Kurent), spremlja POS in Interna banka

2. Izplačila sredstev za skupno porabo

— neomejeni del (stanovanjski) mora biti usklajen z realnimi možnostmi. Do polletja je potrebno ta izplačila omejiti na minimum.

Nosilec: TOZD Dvigalo

3. Investicije v osnovna sredstva je potrebno planirati le v višini planirane amortizacije. Izpačila za investicije zadržati do polletnega periodičnega obračuna. Prednost pri razporejanju eventualne akumulacije dati odplačevanju dolga. Nosilec: TOZD Dvigalo (Kurent).

4. V letu 1981 je treba računati tudi s povečano predpisano amortizacijo (novi zakon o revalorizaciji OS in amortizacijskih stopnjah), povečanimi obrestnimi merami za kredite, kakor tudi s povečano obveznostjo do družbene skupnosti.

5. Splanirati finančne tokove za 1. polletje 1981 do 20. marca Zadolženi: FRS DO Emond, TOZD Dvigalo.

6. Zagotoviti bo potrebno devizna sredstva za nujni uvoz, vendar računati s plačilom 30% stimulacije. To znese za 1. polletje 355.000 DM.

Nosilec: TOZD Dvigalo v sodelovanju z TOZD KM in EM (preko Interne banke).

7. Ugotovljeno je bilo, da so možnosti, za dodelitev kredita iz sredstev skupnih rezerv IMP, ne da bi se prej uporabila ustrezna sredstva v DO Emond, vezane za spremembo temeljnega samoupravnega sporazuma o združenju sredstev oziroma referendumskega odločanja v vsaki TOZD. Dodelitev tega kredita (spremembe kratkoročnih in dolgoročno sredstva v znesku 25 mio. din) bi olajšala breme plačevanja obresti za TOZD, za ca. 1,8 mio din, kar ne pomeni bistvenega zmanjšanja stroškov glede na celotni obseg.

Kar se Janezek nauči, to Janez zna

Večkrat se sliši: »Mladi monterji so slabi!« Sicer je v večini primerov to res, pa vendarle se postavlja vprašanje, zakaj so slabi? Je mar sploh mogoče, da se pri dobrih starih monterjih izučijo slabi monterji? Mogoče pa ti »dobri stari« le niso tako dobri, kot so stari.

Naši mali Janezki pridejo na gradbišče in delajo, kar se jim reče. Hodijo po malico in pijačo, čistijo skladišče in orodja, nosijo cevi in drug material. Tudi minijevih in ibitolovih premazov so večji. Glejajo stare monterje in pomožne delavce, kako zamujajo službo, kako med službenim časom odhajajo po zasebnih opravkih, kako prezgodaj odhajajo iz službe.

Ker pa so Janezki bistre glave, si vse to hitro zapomnijo in v praksi uveljavljajo. Žal Janezki sami ne znajo delati monterškega dela. Pravzaprav so prišli k nam, da bi se naučili monterških veščin in postali monterji. Malo pa je takšnih starih monterjev, ki so sposobni Janezke kaj naučiti, nato pa od njih znanje zahtevati. Vse preveč je takšnih, ki zahtevajo, ne da bi kaj ponudili. Zaradi bistrosti pa se Janezki tudi sami preveč ne trudijo za napredek pri delu. Saj jim čas vseeno mine.

V svojo in našo škodo postanejo slabi mladi monterji. Nekaj je pa tudi res. Takoj po pomočnikskem izpitu točno vedo, kaj naj store, če nočejo postati črne ovce. Dati morajo za pijačo svojim mentorjem! Kaj hitro uvidijo, da je v mrzadu mogoče skočiti na »špricu« in se ogreti, v vročem pa se ohladiti ali pogostiti žejo. Organizem pač potrebuje tekočino. Ker pa Janezki le morajo kaj narediti, smo vsi veseli, da po nekaj letih prakse že znajo kakšno malenkost narediti sami, brez starejših kolegov. Zato dobijo visoko osebno oceno, ker so boljši od tistih, ki so čisto mladi.

Ker pa so ti, nekoč mali Janezki, že starejši, več vedo in povedo. Predvsem so nezmojljivi pri oceni delovnega mesta in izobrazbe. Saj je pravi škandal, da nekakšni »diplingi« za služijo več od njih, pri tem pa sploh ne vedo, kaj je to montaža. Le nekaj računati znajo.

Ja, računati. Janezki pa prav tega ne znajo. Saj brez obnavljanja sprejmejo 8 plačanih ur dnevno za 5 ur dela. Tiste tri ure pa so se izgubile med premišljevanjem »zakaj imam tako majhno plačoo.«

Trnje

NAŠA GRADBIŠČA

KRKA V NOVEM MESTU

Gradbišče Krke je sestavljeno iz več objektov in sicer iz farmacevtike, veznega trakta, fermentacije, kompresorske postaje, povečave toplotarne, energetske povezave, skladišča III. Gradbena dela na gradbišču izvaja SGP Pionir Novo mesto. Vsa instalacijska dela in delovna montaža domače in uvožene opreme ter povezavo instalacij na posamezne stroje opravlja IMP (TOZD OV, Elektromontaža, Klima montaža). Opremo izdelujejo TOZD TEN, Klima proizvodnja, TIO Idrija, ISO Slovenske Konjice, Klima Celje in TOZD Trata. TOZD Inženiring opravlja koordinacijo med tozdi IMP. S svojimi deli se je IMP vključil v gradnjo objektov Krke v Novem mestu v začetku lanskega leta, medtem, ko je Pionir začel gradbena dela izvajati v letu 1979. Zaključek gradnje teh objektov je predviden koncem letošnjega aprila. Vrednost del IMP bo približno 200 milijonov dinarjev. Za omejeno investicijo je dal IMP Tovarni Krka kredit, ki znaša 30 odstotkov pogodbene vrednosti del IMP. Tako so vsi montažni tozdi IMP udeleženi pri kreditiranju objekta v višini 30 odstotkov vrednosti del, ki jih izvajajo.

Na gradbišču sem se pogovarjala z monterji iz TOZD OV, Elektromontaže in Klima montaže o delu in problemih v zvezi z gradbiščem.

Janez Štefanič, monter centralne kurjave iz TOZD OV dela na gradbišču Krke v Novem mestu od lanskega maja. Pravi, da je gradbišče približno enako organizirano kot druga gradbišča, kjer je doslej delal. Le delo je zahtevnejše kot je bilo drugod. Problemi na gradbišču so tile: ni vode za umivanje in za pitje, ni sanitarij, ni organizirane prehrane. V Krkini menzi je prehrana neustrezna in predraga za monterjev žep. Zato se monterji hranijo z mrzlo malico, ki jo prinesejo s seboj, s toplo pa le, kadar gredo v restavracijo, ki ni posebno blizu, za kar je problem prevoz in draga hrana v restavraciji.

Težave so tudi s prihodom do gradbišča, saj se monterji večji del vozijo iz Ljubljane z avtobusom in potem pešajo po dolgi blatni poti najmanj pol ure.

Nadaljnji problem so prenizki osebni dohodki za drago preživljanje. V začetku gradnje so se na delu srečevali z visoko vročino, potem s preprihi, z mrazom, blatom, vlago itd.

Marjan Črnič, učenec v gospodarstvu (2 letnik) za monterja ogrevalnih naprav iz TOZD OV, je na gradbišču Krke en mesec. Na gradbišče je prišel skoraj brez denarja. Imel je komaj za avtobus, saj je komajda vedel, kam gre, ko so ga iz tozda napolili na gradbišče. V tozdu niso razmislili o tem, kako se bo učenec preživljal na gradbišču. Stanovanje v hotelu mu plača TOZD. Hrani se priložnostno, ker nima denarja za redno prehrano. V primerjavi z lanskim letom se letos med monterji bolje počuti, saj ni edini učenec, na gradbišču so vsaj štiri. Ni mu vedno jasno ali si je izbral pravi poklic ali ne, pomisleke glede izbire ima, kadar je mraz in je delo težko. Vendar ima še veselje do monterjskega poklica.

Vili Muc, vodilni monter iz TOZD OV, je na gradbišču Krka od 1. januarja lani. V skupini ima

13 monterjev centralne kurjave, od katerih jih je približno polovico pridnih, medtem ko je druga polovica malo manj prizadevna.

Monterji so na gradbišču slabo obveščeni. Primer je bil zadnji zbor delavcev, ki je bil 24. februarja letos in so zanj zvedeli na dan zbora, ko sta jih na zbor poklicala predsednik delavskega sveta Janez Brajer in direktor Janez Jernejc. Na zbor so potem prišli, niso pa vedeli o čem se bo razpravljalo na zboru; to so slišali šele na zboru. Redno dobivajo IMP Glasnik in Informator DO Promont, kar je tudi vse. O

zapisnikih sej delavskih svetov itd. pa ne vedo ničesar. Vodstvo tozda se premalo briga za strokovno usposabljanje vodilnih monterjev in monterjev ter so tako prepuščeni sami sebi in imajo občutek kot, da so samouki. Zato naj bi v tozdu v prihodnje razmišljali o tem, da bi organizirali seminarje za izpopolnitev znanja monterjev, ki se na gradbiščih srečujejo s čedalje bolj zahtevnimi deli. Uskladili naj bi tudi delo na gradbiščih, pripominja Vili Muc, da bi se tako izboljšala kvaliteta dela. Izboljšati pa bi morali tudi pogoje dela monterjev.

Vinko Rangus, vodja montaže cevnih instalacij iz TOZD OV, je po poklicu strojni tehnik. Meni, da ni najboljša rešitev, da IMP najema delavce iz drugih republik, ker se je pokazalo, da kvaliteta in količina njihovega dela nista na ravni kvalitete in količine dela delavcev IMP. Tako prihajajo do sporov pri finančni poravnavi opravljenih del. Poleg tega pa se dogaja, da morajo delavci IMP popravljati napake, ki jih naredijo ti najeti delavci. S primernejšim načinom nagrajevanja po delu in odnosom vodstva tozda bi delavci najbrže opravili več dela in bi bile potrebe po iskanju delavcev pri drugih OZD manjše.

Adolf Krčar, vodilni monter elektroinstalacij iz TOZD Elektromontaže ima v skupini 39 monterjev. Na gradbišču Krka je

Nadalje meni, da je nujno potrebno izenačiti nočnine brez čuna med tozdi, ki delajo istem gradbišču, saj imajo primer monterji iz DO Promont plačano nočnino brez računov višini 185 dinarjev, monterji TOZD Elektromontaže pa 100 dinarjev. Zaradi tega nastajajo med monterji nezadovoljstva, kar se pozna na produktivnosti, saj jim te zadeve zbijajo moralo. Zato monterji apelirajo na mouspravne organe, da zadeve uredijo, saj je o tem bilo nekaj povedanega na zadnjem zboru delavcev 25. februarja letos.

Goran Volf, elektromehaničar TOZD Elektromontaže, je na gradbišču Krka z majhnimi priložnostmi, odkar je v IMP. Pravi, da je že od nekdaj znan, da v Tovarni Krka teče delo s hijsko vse od načrtov dalje. Ide

Skupina monterjev v TOZD OV

Skupina monterjev iz TOZD Elektromontaže

Skupina monterjev iz TOZD Klima-montaže

1 leto. S skupino je, kot pravi, kar zadovoljen. Nekaj monterjev prihaja na delo iz hotela v Novem mestu peš ali pa se pripeljejo z avtobusom. Tisti, ki so doma v bližini gradbišča, se vozijo od doma z avtobusi ali pa z osebnimi avtomobili. Prehranjujejo se, kakor vedo in znajo, saj prehrane na gradbišču nimajo organizirane. Tovarna Krka je sicer pripravljena dati monterjem hrano v svoji menzi, vendar šele od desete ure dopoldne, kar pa je za monterje, ki prihajajo na delo večidel brez zajtrka, prepozno. Pa tudi hrana je za monterje premalo kalorična in predraga. Tako si hrano kupujejo v trgovini (seveda mrzlo), nekateri pa, ki imajo svoja vozila, odhajajo jest v gostilno.

Monterji so na gradbišču brez tople vode in sanitarij, kar so posebno občutili v dolgi zimi. Sanitarij v proizvodnih prostorih ne smejo uporabljati.

Kar zadeva osebni dohodki je Adolf Krčar v imenu cele skupine nasprotoval temu, da so se v tozdu Elektromontaži, v primerjavi z drugimi tozdi, znižali osebni dohodki delavcev za približno 10 odstotkov. Do tega je prišlo z izenačenjem vrednosti točke za vse tozde. Ker pa je relativno razmerje delavcev v tem tozdu za približno 10 odstotkov manjše kot v drugih tozdi, so sedaj njihovi osebni dohodki manjši za 10 odstotkov.

se stalno spreminjajo tako, da pravzaprav ne ve, kaj želijo Krki narediti. Gradbišče ni urjeno. Ko so prišli delat na gradbišče monterji iz Nemčije o firme Strung, so jih predstavniki Krke bistveno drugače obravnavali kot monterje IMP.

Zdi se mu, da so se dela zapletla tedaj, ko je prevzel poslovanje TOZD Inženiring. O tem, kaj TOZD Inženiring in investitor TOZD Krka dogovorita o nekaterih delih, monterji, ki delajo ta dela šele kasneje zvedo ali pa sploh nikoli. Tako se dela naprej prvotnih projektih in se šele po neje ugotovi, da je opravljen delo treba spremeniti.

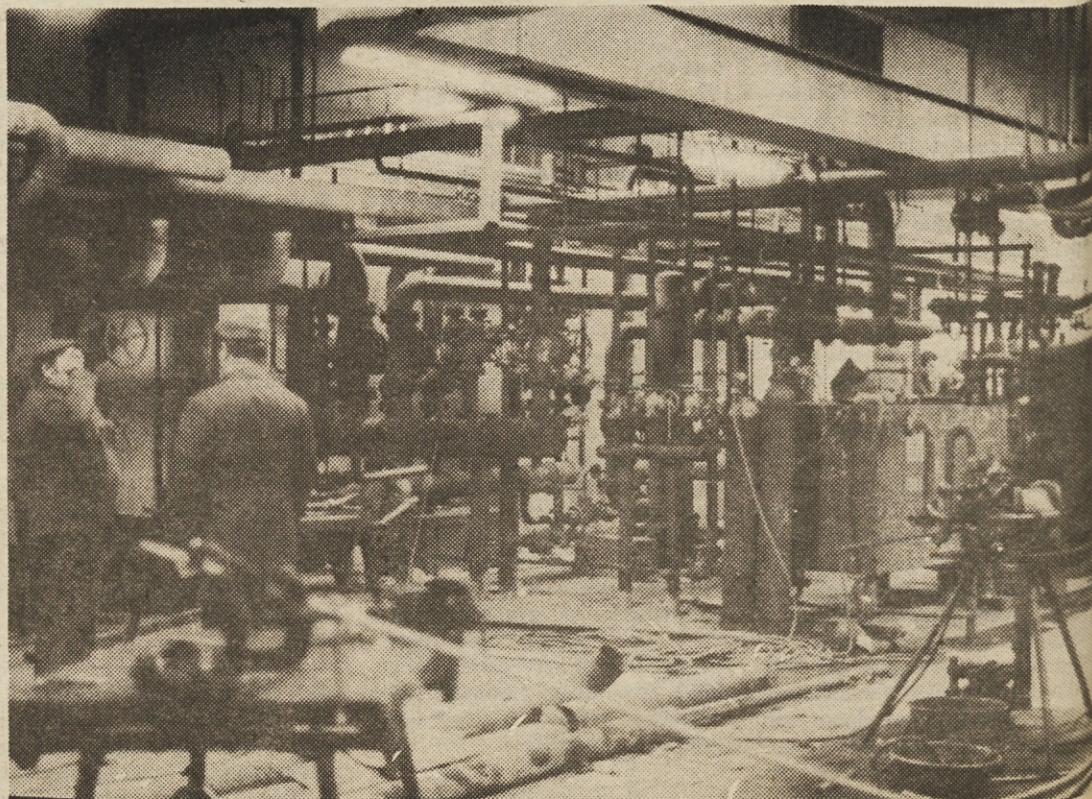
Povedal je tudi, da so plastični materiali, ki jih najbrže dela za sebnik, slabi. Zamenjava teh materialov je tratenje časa.

Dejal je, naj bi novinarji IMP Glasnika večkrat prihajali na gradbišče in pogosteje pisali o življenju in problemih monterjev na gradbišču.

Alojz Kotnik, monter elektroinstalacij iz TOZD Elektromontaže: »Veliko let govorimo, da je potrebno ceniti monterje kot človeka. V resnici pa ni tako. Odgovorni v TOZD mislijo, da je problem rešen, če monterji prejme osebni dohodek, nočnino itd. Pri drugih OZD je drugače urejeno. Nas ves čas štejejo za gradbince, vendar se z njimi ni

Farmaceutika v Novem mestu

Del instalacij v notranosti farmacevtike

Med delavci IMP v Bagdadu

Skupina delavcev IMP na Abu Graibu pred Bagdadom. — Foto: F. Obolnar

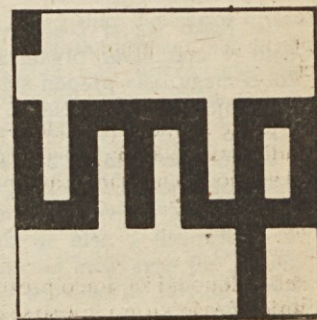
V januarju letos sem kot »sovoznik« v kaminonu kopske Intereurope potoval v Bagdad. Tovornjaka s tovorom pohištva smo v Kopru naložili na trajekt Skandinavia, ki skupaj s sestrsko ladjo Soča vzdržuje redno linijo med Koprno in Tartousom v Siriji. Kolona sto tovornjakov malone vseh evropskih držav se je iz Tartousa nato podala proti Damasku, večina pa preko Abu Shamata čez puščavo v Ruthbo in Ramadi proti Bagdadu.

Med čakanjem, da tovor nekje v okolici Bagdada razložimo, smo obiskali tudi delavce IMP, ki tod okoli ali pa na drugih delovnih objektih po Iraku gradijo ter opremljajo raznovrstne industrijske objekte. Pravič prav smo jih iskali zaradi težav, ker nismo uspeli najti kupca pohištva, skratka skladišča, kjer naj bi tovor razložili. Da smo svoje delo v redu opravili ter se nato

vrnili nazaj na ladjo, se moramo zahvaliti prav delavcem IMP, ker so nam v vsem tovariško pomagali. Še več. Na Abu Graibu pred Bagdadom smo se pošteno navedli, umili, skratka med fanti preživeli nekaj prijetnih dni, ki so nam ostali v najlepšem spominu. Nadvse prijazno so nas sprejeli tudi v poslovnih prostorih IMP v mestu. Dobili smo vtis, da se v tej oddaljeni deželi kar dobro počutijo in da v Iraku nadvse cenijo napore ter pomoč Jugoslovancev pri izgradnji dežele. Slučajni obiskovalec iz domovine pa tu, v tem okolju, vedno naleti na dobrodošlo pomoč, prijazno besedo in še kaj. Lahko rečem, da sem prav s pomočjo delavcev IMP v Iraku bolj spoznal to deželo, videl in slišal mnogo več kot bi sicer. Zato še pozdrav in zahvala predvsem: Tonetu Grudnu, Sašu in Metki Vidic, Vasu Samcu, Vladimiru

Lampretu, Matiji Avsecu, Sermek-Marčec Josipu, Jošku Čolneku, Marku Varlu, Andreju Dolničarju, Francu Šepicu ter Božu Gaziču. Vsem želim mnogo delovnih uspehov in seveda, da se še kdaj srečamo v naši domovini.

Franc Obolnar
glavni in odgovorni urednik glasila kopske Intereurope

DO PANONIJA

Izvoljeni člani samoupravnih organov

13. marca 1981 so v DO Panonija v Murski Soboti izvedli volitve v samoupravne organe na ravni DO in delegate za samoupravne organe SOZD IMP. Istega dne so se delavci v Panoniji izrekli o spremembah statuta DO in spremembah Samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev. Poleg prej omenjenih samoupravnih aktov so na referendumu sprejeli odločitev, da DO Panonija vstopi v Skupnost za mehanizacijo kmetijstva Slovenije. Vsi samoupravni akti in pristop so bili uspešno izglasovani.

Tudi izidi volitev so bili dokaj uspešni. Uspešno je bil izvoljen delavski svet DO in delegati v samoupravne organe SOZD. Potrebne števila glasov pa niso prejeli vsi predlagani v Samoupravno delavsko kontrolo DO in disciplinsko komisijo. Večino glasov je prejel le en predlagani kandidat za disciplinsko komisijo in dva predlagana v Samoupravno delavsko kontrolo. Ostale člane obeh samoupravnih organov bodo ponovno volili 21. aprila.

V DO Panonija so tudi ugotavljali vzroke za delni neuspeh volitev in ugotovili, da je glavni vzrok v velikem številu neve-

ljavnih glasovnic, teh je bilo preko 100. Glasovnice so bile v večini primerov oddane prazne ali pa so bili obkroženi vsi kandidati. Obe glasovnici sta imeli tri predloge več, kot jih je bilo potrebno izvoliti. Na neve-

ljavnih glasovnicah tudi ni manjkalo neprimernih izrazov. Vse to kaže podoba ljudi, ki so takšne glasovnice oddali. Prav bi bilo, da bi se ti vprašali, kolikšna je njihova zrelost in ali se dovolj zavedajo svoje samoupravne dolžnosti. Očitno je, da samoupravne pravice poznajo le takrat, ko kaj potrebujejo ali imajo možnost kaj več doseči. Verjetno se pa ne zavedajo, kaj oba organa za nje pomenita in kakšno vlogo opravljata. Vprašali bi se lahko, ali imajo ob takšnem odnosu sploh pravico biti člani tega kolektiva.

Izidi volitev v DO Panonija

Delavski svet:

1. Franko Franc
2. Novak Ludvik
3. Barbarič Alojz
4. Dravec Bela
5. Rengec Franc
6. Kranjec Evgen
7. Hrašovec Avgust
8. Tratnjek Štefan
9. Zorjan Jože
10. Sever Ludvik
11. Zadravec Ivan
12. Kavaš Slavko
13. Jelenovec Jože
14. Jonaš Štefan
15. Fajš Jože
16. Pozvek Marjan
17. Smodiš Slavko
18. Korpič Franc

19. Horvat Franc
20. Zver Franc
21. Gomboc Anton

Delegat v delavski svet SOZD IMP

1. Legan Štefan — delegat
2. Švenda Pavel — namestnik delegata

Delegat v zboru Interne banke SOZD IMP

1. Jakšič Edvard — delegat
2. Štičič Silvana — namestnik

- dipl. oec.
ekonom. tehnik
KV del.
KV del.
strojni delovodja
strojni inž.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.
KV del.

- KV del.
KV del.
KV del.

Samoupravna delavska kontrola SOZD

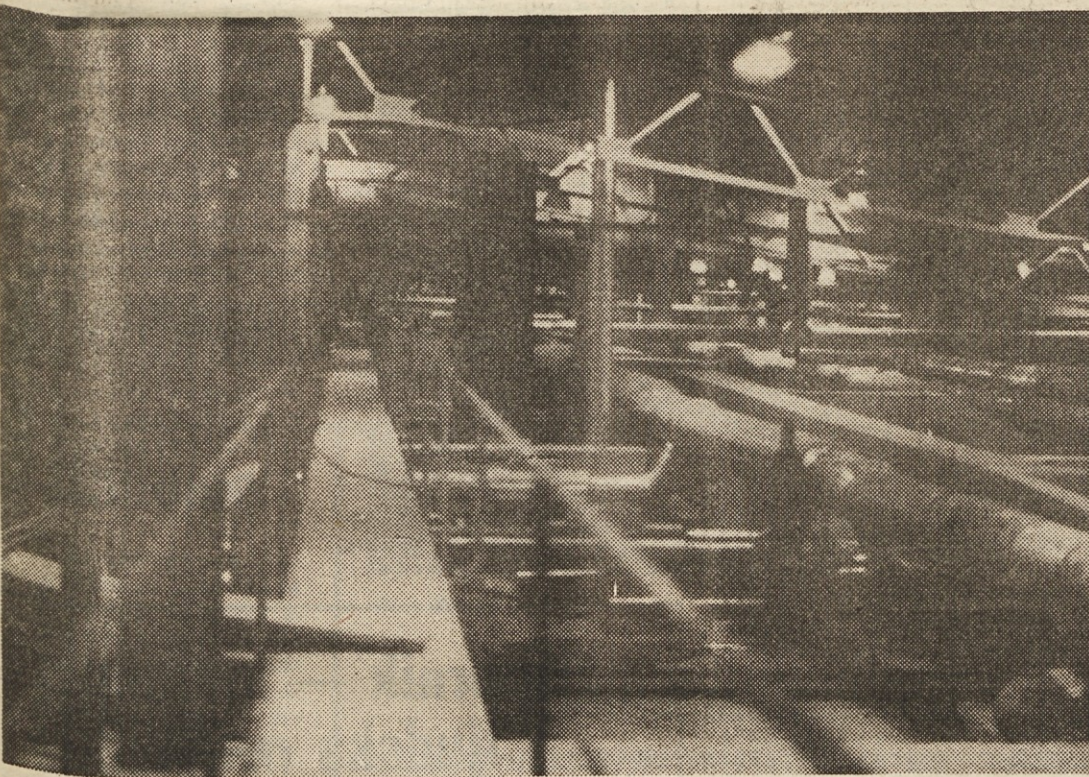
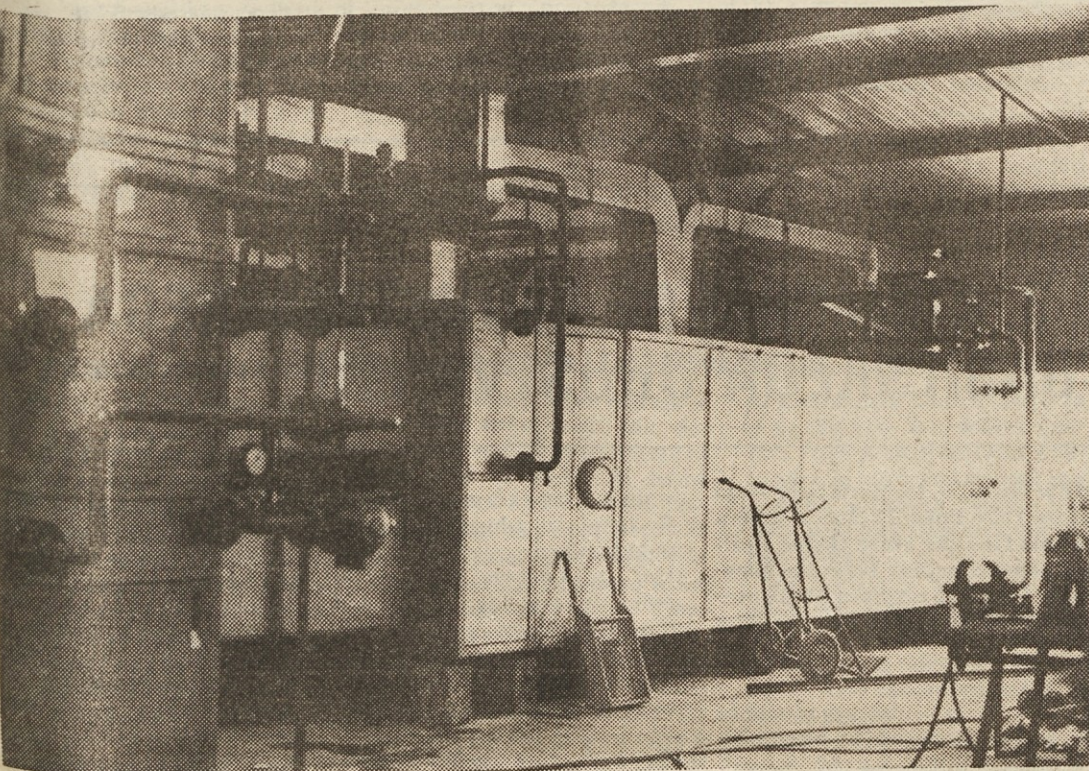
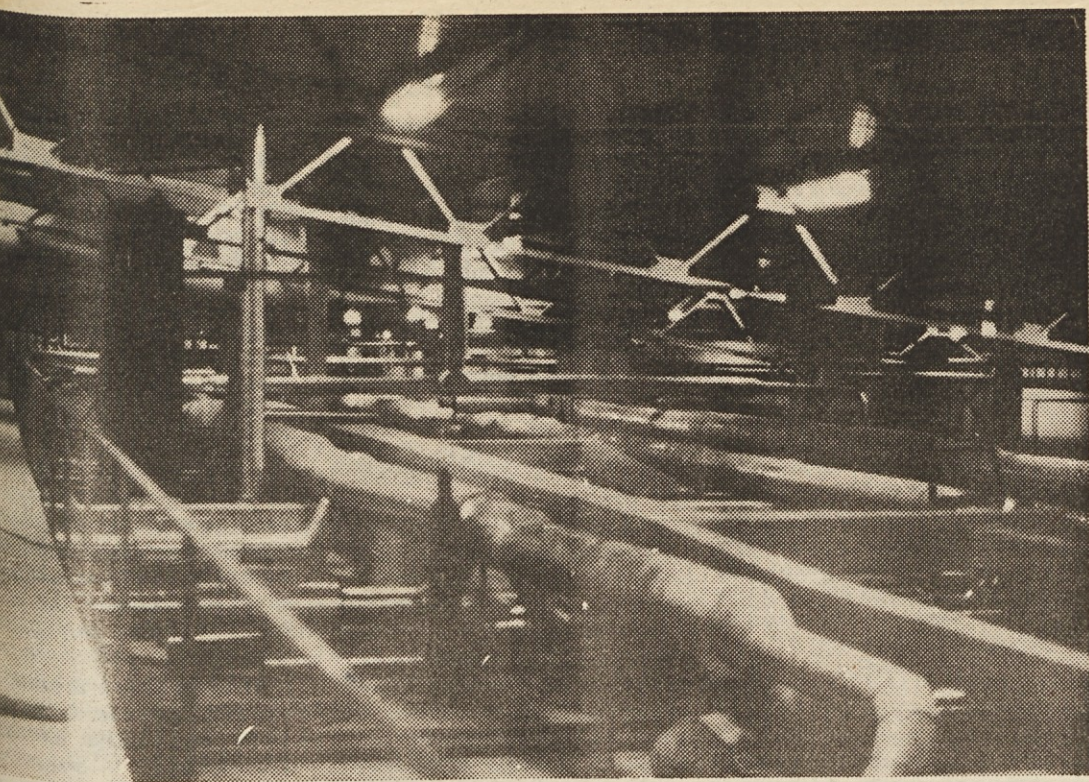
1. Kuferšin Jože

Samoupravna delavska kontrola Interne banke SOZD IMP

1. Zver Jože

Predsednika in namestnika predsednika delavskega sveta DO Panonija bo delavski svet volil na svoji prvi seji.

Andrej Zadravec

Instalacije v farmacevtiki

moremo enačiti, saj imajo gradbeni delavci terenski dodatek tudi, če so doma v bližini gradbišča. Urejeno imajo prehrano, garderobo in prenočišča.

Monterji menimo, da določbe, samoupravnih aktov, ki so bili sprejeti v TOZD in SOZD, kar zadeva terenski dodatek glede na kilometre od sedeža tozda ali stanovanja delavca do gradbišča, niso dobre. Realno bi bilo, da bi bil terenski dodatek od sedeža tozda do gradbišča, ali pa od stalnega bivališča monterja do gradbišča.

Jernej Skalja, vodilni monter klima naprav iz TOZD Klima montaža je na gradbišču od lanskega marca. Vključno z učno dobo je pri IMP 13 let. V skupini ima še pet monterjev. Nekaj časa nazaj jih je imel 12. Tedaj je bilo tudi več problemov. Težave v skupini zadevajo predvsem prihod na delo, saj zamujajo vedno isti delavci. Težave so bile tudi z nekaterimi monterji, ki so stanovali daleč od gradbišča — na Otočcu. Kasneje so se preselili v hotel Metropol v Novem mestu.

Tu so se porajali problemi, ker so hoteli nekateri monterji svojo sobo, kar je za TOZD še enkrat dražje.

Gradbišče je neurejeno. Ni vode (pozimi je edina pipa zamrznjena), ni sanitarij. Hranijo se v menzi Tovarne Krka. Hrana je nekvalitetna in draga. Pred nekaj meseci je bila menza zaradi nekkih okužb zaprta za zunanje goste in so se monterji morali hraniti, kakor so vedeli in znali.

Sprva niso imeli urejenega skladišča in ne garderobe. Kasneje so dobili kontejner in montažno barako, kar za 18 delavcev v fazi glavne montaže ni zadostoval.

Skupina je slabo obveščena. Redno dobivajo le IMP Glasnik in Samoupravljalec. Ne prejemajo pa monterji zapisnikov sej delavskih svetov, sindikata in komisij. Tako se je tudi zgodilo, da so monterji zvedeli za referendum šele na dan referenduma.

Problemi, s katerimi se srečujejo monterji na gradbišču Krke, se ponavljajo z gradbišča na

gradbišče. Kaj smo storili, da bi jih odpravili? Pričakujemo odgovore najodgovornejših delavcev TOZD!

M. PRIMC

Tekmovanje v streljanju z zračno puško

Na sestanku koordinacijskega odbora sindikata SOZD IMP so se dogovorili o organizatorjih posameznih disciplin IMP iger za leto 1981. Tako bo tekmovanje v streljanju z zračno puško organizirala DO Panonija v Murski Soboti v soboto 18. aprila 1981 na strelišču občinske strelske zveze v prostorih TVD Partizan v Murski Soboti, Mladinska ulica.

Razpis tekmovanja je bil že poslan vsem športnim referentom v TOZD in DO ter DSSS. Na tekmovanje lahko prijavijo po eno moško (5 članov) in eno žensko (3 članice) ekipo vse TOZD, DO, DS, DO in DS SOZD. Ugotovimo pa lahko, da je do sedaj malo prijavljenih ekip. V DO Panonija pričakujejo v naslednjih dneh večje število prijav. Pričetek tekmovanja bo na zgoraj omenjeni dan ob 9.00 uri.

ZA

TOZD IPKO

Plastična univerzalna cisterna, nova pridobitev

V TOZD IPKO Podpeč bo kmalu nared nova plastična univerzalna cisterna za vodo in druge tekoče snovi. Za oblikovanje take cisterne so se odločili zato, ker pri izgradnji sistema samozaščite in ljudske obrambe še vedno ni zadovoljivo rešena preskrba z vodo v sušnih predelih ali v primerih elementarnih in drugih nesreč.

Te probleme skušajo reševati s svojim proizvodnim programom cistern in prevoznih kontejnerjev iz armiranega poliestra. Vendar je pri nakladanju in razkladanju teh kontejnerjev potreben viličar, ki ga pa v primerih elementarnih nesreč ni vedno mogoče dobiti.

Nova cisterna bo glede prevoza povezana s komunalnim vozilom, ki je namenjeno za kontejnerski odvoz odpadkov. Takih vozil je v jugoslovanskem prostoru že predk 2.000 in se njihovo

število še povečuje. Razširjena so na celotnem območju Jugoslavije. Tako bo mogoče novo cisterno razširiti na vsa območja, ki so dostopna za komunalna vozila. Nadaljnja prednost te cisterne bo v tem, da bo vozilo potem, ko bo odložilo cisterno, prosto in ga bo mogoče odpeljati po drugo cisterno ter ne bo potrebno čakati, da se prva cisterna izprazni.

Na novo cisterno bo možno montirati poljubne priključke za različne namene (cev z večjim številom pip za iztok vode v posode, tuše za razkuževanje, napajalnike za živino, itd. Ker bo izdelana iz poliestra, bo trpežna, dovolj trdna, toplotno izolirana, odporna proti vremenskim in kemičnim vplivom. Ker bo odporna proti koroziji, jo ne bo potrebno vzdrževati. Uporabljati jo bo mogoče za pitno in tehnološko vodo, za druge uporabne teko-

čine ter tudi za nekatere druge tekoče snovi. Zaradi lažjega in varnejšega ravnanja z njo ter zaradi manjše možnosti poškodb, bo cisterna vstavljena v ogrodje iz jeklenih profilov in postavljena na 50 centimetrov visoke zloziljive noge. Na vrhu bo imela okroglo odprtino s pokrovom in prežračevalnik ter ustrezno število standardiziranih priključkov za dotok in iztok.

Vse odprtine je mogoče zapreti, plombirati in nanje montirati ključavnice. Prostornina cisterne bo 4.000 litrov. Okvirna cena cisterne (v tem je vračunana plastična posoda, kovinski okvir in standardna oprema cisterne) je predvidena 110.000 dinarjev. V ceno ni vračunana dodatna oprema cisterne in bo lahko zelo različna glede na širok spekter uporabnosti in jo je zaenkrat nemogoče ovrednotiti.

M. PRIMC

DO TIO

Slabi obeti za nakup stanovanj

V delovni organizaciji TIO Idrija rešujejo stanovanjska vprašanja na osnovi pravilnika o zadovoljevanju stanovanjskih potreb. Najzanimivejše v njem so določbe, po katerih delavec zagotavlja lastno udeležbo za novogradnjo, pridobitev stanovanjske pravice in adaptacije. Lastna udeležba je odvisna od delavčevega osebnega dohodka v srazmerno s povprečnim osebnim dohodkom v SR Sloveniji ter vrednostjo ustreznega stanovanja. Za reševanje stanovanjskih vprašanj je pristojna komisija za delovna razmerja. Razpis za stanovanja, kredite za novogradnjo in adaptacijo v delovni organizaciji objavijo en mesec pred zaključnim računom.

Delovna organizacija dobro sodeluje s Samoupravno stanovanjsko skupnostjo in z Ljubljansko banko pri najemanju kreditov. Prav tako imajo možnost najemati kredite pri Ljubljanski banki in Stanovanjski skupnosti tudi delavci.

Lani je TOZD TIO (sedanja delovna organizacija) rešila stanovanjske probleme štirim delavcem z dodelitvijo ustreznih stanovanj. Dvema delavcem je dala kredit za adaptacijo, 11 delavcem pa za novogradnjo. Tako je za adaptacijo in novogradnjo delavcem razdelila 2.100.000

dinarjev stanovanjskih kreditnih sredstev.

Letos je prosilo za kredit za novogradnjo 10 delavcev, eden je prosil za kredit za nakup stanovanja, dva sta vložila prošnje za kredit za adaptacijo, trije delavci, ki so že dobili kredit, pa so prosili za dodatna finančna sredstva. Komisija je odobrila kredite vsem prosilcem, razen tistim, ki so že lani dobili kredit. Tako je letos razdelila 3.100.000 dinarjev za novogradnjo in nakup stanovanj. V letošnjem aprilu in juniju bo delovna organizacija TIO kupila svojim de-

lavcem 4 stanovanja v Sp. Idriji v vrednosti 4.500.000 dinarjev. Tako bo letos za stanovanjske potrebe potrošila sk 7.600.000 dinarjev.

V prihodnjem letu bo močju občine Idrija primarno stanovanj za nakup. Za komisija v DO TIO Idrija je virala 3 stanovanja za svoje delavce.

V preteklosti so v TOZD Idrija kupovali delavcem stanovanja skupaj s tistimi delovnimi organizacijami, kjer so bili zaposleni zakonci delavcev, ki so sili za stanovanja. Tako je zakonski partner kupil polno stanovanje.

MLade družine in družine, socialno ogrožene, usmerjajo v stanovanja na raznih delovnih organizacijah, pri kateri združujejo sredstva za reševanje stanovanjskih potreb družin njihovih delavcev.

M. PR

V naši ambulanti nov zdravnik

V zadnjih dneh letošnjega marca sem se v ambulanti IMP v Ljubljani pogovarjala z novim, mladim zdravnikom Tonetom Šteblajem. K IMP je prišel januarja letos po opravljenem zdravniškem stažu in odsluženju vojaščini.

— Kako ste si predstavljali delo v ambulanti organizacije združenega dela preden ste začeli v njej delati in kakšni so vaši vtisi po par mesecih prakse?

»Pričakoval sem, da bom imel delo s pacienti in, da bom opravljal tudi preventivno dejavnost. V predstavah o delu se nisem zmotil, saj opravljam kurativno delo z bolniki, za katerega porabim 80 odstotkov delovnega časa, ostali del časa pa posvečam preventivni dejavnosti (sodelovanje z nekaterimi službami v tozdih, ki delajo za delavčovo

potrebno, da bi imeli poleg splošne ambulante tudi zobozdravstveno, kot jo imajo nekatere druge ambulante v okviru organizacij združenega dela. Tako bi dosegli namen, ki ga terjata kurativa in preventiva. Organizaciji združenega dela bi zmanjšali izostanke z dela in denar, ki ga troši za nešteto ur, ki jih delavec porabi za hojo od ene ambulante do druge, za čakanje v dolgih vrstah itd.«

Za prihodnje želi, da bi pacienti bolj spoštovali dnevni red v ambulanti. Delati želi v ustre-

Industrijsko gasilsko društvo IMP je imelo 20. februarja letos svojo 3. konferenco, ki je bila v jedilnici tozd TEN. Poleg 21 članov društva so se je udeležili tudi trije predstavniki Gasilske zveze občine Bežigrad. Na dnevnem redu so bile med pomembnejšimi zadevami poročilo predsednika, poročilo nadzornega odbora in razprava o teh poročilih, nadomestne volitve, sprejem programa dela in finančnega načrta za letos.

V poročilu je bilo rečeno, da so bili lani dvakrat pregledani gasilski aparati na Vojkovi ulici, pregledani so bili zunanji hidranti. Opravili so praktične in teoretične gasilske vaje ter se pripravili na tekmovalne gasilskih društev in enot civilne zaščite, ki je bila lani oktobra v Nadgorici.

Tekmovali sta ekipa civilne zaščite in gasilska ekipa. Na tekmovalni ekipi civilne zaščite je ekipa iz IMP osvojila 4. mesto, gasilska ekipa pa prvo mesto v tekmovalni industrijskega gasilskega društva. Maja meseca lani je bil opravljen preventivni pregled prostorov in objektov v Vojkovi ulici. Z rezultati pregledov so bili seznanjeni tozdi v Vojkovi ulici. Kljub preventivnemu delovanju je prišlo do manjših začetnih požarov, ki so jih pogasili člani tega društva ob pomoči nekaterih delavcev.

Društvo je nabavilo cevi in ročnice ter 6 hidrantnih omarič. Člani društva so bili lani na ekskurziji v Lesonitu v Ilirski Bistrici, kjer so se seznanili z različnimi sistemi protipožarne zaščite. Nadalje so se člani društva udeleževali sestankov občinske gasilske zveze.

Poročilo nadzornega odbora je skupaj s poročilom blagajnika prebral Zoran Barešič, v katerem je poročal, da je nadzorni odbor ugotovil, da je bilo blagajniško poslovanje lani pravilno in v skladu s predpisi.

Na razpolago so imeli za izvrševanje programa dela 105.889 dinarjev. Za dejavnost društva so potrošili 95.276 dinarjev.

Na razpravi o poročilih je bilo rečeno, da bo potrebno poskrbeti za nove prostore za gasilsko opremo. Predsednik gasilske zveze občine Bežigrad Rajko Bašelj je pohvalil številčnost članov društva, saj je med najštevilčnejšimi v bežigradski občini.

Menil je, da bi se morali konference udeležiti tudi vodilni delavci. Poudaril je, da je društvo življenjska nuja in ne hobi. Delavci morajo biti seznanjeni z gašenjem iz hidranta in o uporabi gasilskih aparatov. V prihodnje bo potrebno poskrbeti za opremo gasilskega društva.

Razpravljalci so nadalje povedali, da bo treba nadaljevati z izobraževanjem članov društva, da bi tako obnovili pozabljeno znanje s področja gasilstva. Po-

veljnik Gasilske zveze občine Bežigrad je pohvalil delavnost industrijskega gasilskega društva IMP, za katerega meni, da je poleg društva Belinka za zgled drugim gasilskim društvom. Zagotovil je, da bo občinska gasilska zveza sodelovala z Industrijskim gasilskim društvom IMP.

Pomagali bodo predvsem z nudenjem strokovne pomoči (predavanja o ravnanju s hidrantnimi nastavki, z gasilnimi aparati), pri nabavi rabljene opreme. Finančno pomoč pa meni, so dolžne nuditi delovne organizacije.

Na konferenci so sprejeli poročila, ki so bila prebrana in so o njih razpravljali.

Ker so nekateri člani društva odšli iz IMP, so na konferenci izvolili nove in sicer je bil za pomočnika poveljnika izvoljen Mihael Šlibar, za člana nadzornega odbora sta bila izvoljena Stane Polanc in Stane Obštetar.

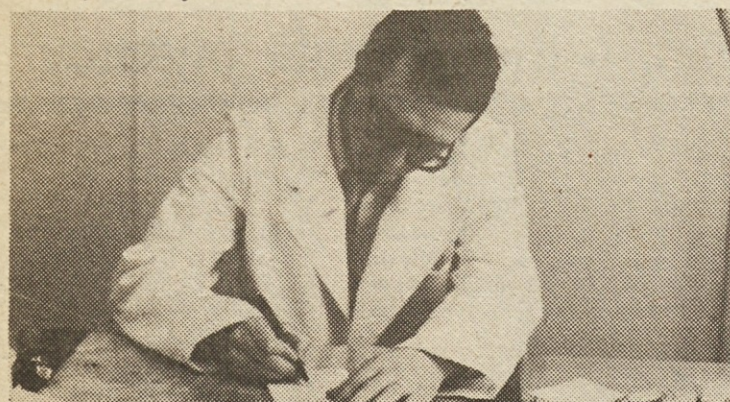
V programu dela za letos, ki so ga člani sprejeli na tej konferenci, so predvideli, da bo društvo

skrbelo za delovanje hidrantnih aparatov in opreme, da bi izobraževali člane s tečaji. S pomočjo službo varstva pri delu so organizirali prikaz uporabe silnih aparatov in ostale opreme v Vojkovi ulici. Velik del pozornosti bodo namenili izdelavi tančnega načrta protipožarne zavarovanja objektov v Vojkovi ulici. Redno bodo opravljali preventivne preglede objektov in opreme. Organizirali bodo torskoro vajo. Udeležili se bodo tekmovalne gasilskih društev, bo predvidoma v letošnjem septembru. Sodelovali bodo z občinskim gasilskim zvezo in s skupnim poveljstvom. Trudili se bodo, da bi dobili nove prostore za shranjevanje opreme.

Za dejavnost društva so letos predvideli 92.500 dinarjev.

Porabili jih bodo za nakup ognjevarnih preflam oblek, šlemov, 6 delovnih pasov, 10 lornih dežnih plaščev, 10 gumijastih škornjev, dveh ranih dihalnih aparatov, za opremljanje strokovne ekipe in sektorske vaje in letne konference.

M. PR

zdravje). Zaželjeno bi bilo, da bi polovico delovnega časa posvetil kurativi, polovico pa preventivi.

— Ali boste na osnovi začetnih izkušenj kaj spremenili način dela?

»Zdaj se nameravam začeti seznanjati z delovnim procesom v tozdih. Tako bom lahko spoznal glavne nevarnosti, ki pri dolgotrajni obremenitvi z leti načelnajo delavčovo zdravje. Več pozornosti bom odlej posvečal preventivi.«

— Se vam zdi, da ste prav izbrali, ko ste se zaposlili v naši ambulanti?

»Zadovoljen sem z opravljanjem ambulantnega dela in si želim še več sodelovanja z odgovornimi delavci v tozdih, DO in v SOZD. Sicer pa se mi zdi, da sem dobro izbral, ko sem se odločil delati v tej ambulanti.«

— Ste zadovoljni z ljudmi, s katerimi prihajate dnevno v stik?

»Z ljudmi sem zelo zadovoljen.«

— S kakšnimi problemi se srečujete pri vsakodnevem delu v ambulanti?

»Največji problem je neustrezen prostor, saj je premajhen in ne odgovarja gradbenim normam. Ambulanta je tehnično zelo slabo opremljena. Instrumentarij je pomanjkljiv in je tako potrebno pri delu veliko improvizirati. Prepotrebno je, da bi imela ambulanta laboratorij za osnovne laboratorijske preiskave, saj bi tako pacientu prihranili pot, čas in napor. Nadalje bi bilo

nejših prostorih skupaj z zobozdravnikom. Želi se podiplomsko izpopolniti v smeri medicine dela.

Za zaključek najinega pogovora je še dodal, naj bi v prihodnje bolj skrbeli za zdravje naših delavcev in bi nam ne bilo škoda trošiti denarja, ki bi ga namenili za zdravje delavcev, saj je le zdrav delavec lahko produktiven.

M. PRIMC

DO PANONIJA

S prve seje delavskega sveta

V petek, dne 3. aprila je bila prva seja novo izvoljenega delavskega sveta DO Panonija. Člani delavskega sveta so na seji razpravljali o naslednjem:

- poslušali poročilo volilne komisije
- izvolili so predsednika DS tovariša Alojza Barbariča, KV delavca in njegovega namestnika — Franca Franka, dipl. oec. — analitika
- seznanili so se z obveznostmi in pravicami članov DS
- izvolili izvršilne organe delavskega sveta in delegate v samoupravne organe SOZD IMP in sicer:
 - a) v komisijo za planiranje in družbeno ekonomske odnose tov. Jožeta Zvera — svetovalca direktorja
 - b) v komisijo za razvojna in

tehnična vprašanja tov. Antona Benkoviča — direktorja teh. sektorja

c) v komisijo za samoupravljanje tov. Jožeta Koutra — analitika

d) v komisijo za informiranje tov. Andreja Zdravca — sam. referenta za samoupravljanje, šport in rekreacijo

e) v uredniški odbor IMP Glasnika — tov. Andreja Zdravca

f) v koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito tov. Janeza Drvariča — vodjo kadrovske splošnega sektorja

g) v notranjo arbitražo tov. Staneta Kovačiča — vodjo proizvodnje in tov. Evgena Hašaja, vodilnega pravnika

— sprejeli višino prejemkov, ki izhajajo iz pravilnika o osebnih

dohodkih in drugih prejemkih (regres za letni dopust in jubilejne nagrade), in je tako ta višina usklajena z dogovorom na nivoju SOZD

— sprejeli povečanje OD za 6 % zaradi povečanja življenjskih stroškov

— sprejeli pravilnik o oblikovanju cen izdelkov

— zavrnilo zahtevek viličarstov o povišanju vrednosti delovnega mesta viličarstov, ker to ni v skladu z odgovarjajočim pravilnikom

— sprejeli povišanje najemnine za najete prostore v gasilskem domu iz sedanjih iz 22,35 din na 35,00 din za kv. m.

— poslušali poročilo direktorja o opravljenih službenih potovanjih direktorja v Pariz in Brno.

ZA

Obzornik — mesečna ljudska revija Prešernove družbe

Tokrat vam želimo predstaviti slovensko poljudno ljudsko revijo z zelo pisano in vsestransko zanimivo vsebino, ki jo že 29 let izdaja Prešernova družba. Gotovo bi se nanjo naročil še marsikateri delavec, če bi jo bolj poznal.

Razen kratkih novel domačih in tujih pisateljev prinaša »Obzornik« na 80 straneh vsak mesec zanimive članke z vseh področij znanosti in človeškega zanimanja. Zgodovina, potopisi, narodopisje, problemi daljnih dežel in ljudstev, razvoj tehnike in znanosti, revolucije in vojne, razvojna pot človeškega rodu ter perspektive prihodnosti, življenjske poti domačih in tujih znamenitih ljudi, zanimivi kulturni problemi in dogajanja, pa še pisane podobe iz narave in živalskega sveta. Revija posveča posebno pozornost umetniški in estetski vzgoji bralcev ter je bogato ilustrirana. Zanj se navdušujejo tako prosvetni delavci kot mladina prav tako pa tudi ljudje vseh poklicev, od preprostih ljudi do izobražencev. V njej objavljajo tudi poročila o delovanju Prešernove družbe, pisma, ki jih pošiljajo njeni člani in odgovore nanje. Revijo ureja uredniški odbor z glavnim urednikom Tonetom Fajfarjem in odgovornim urednikom Stankom Janežem.

Letna naročnina (12 števk) »Obzornika« 1981 je 300 dinarjev, lahko pa jo poravnate tudi v največ 3 obrokih. Polletna naročnina je 150 dinarjev, posamezna številka pa stane 30 din. Naročite jo lahko na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana.

S seje koordinacijskega odbora sindikata

Na seji koordinacijskega odbora sindikata SOZD, ki je bila 10. marca letos in se jo je poleg predsednika delavskega sveta SOZD Janca Ocepka in pomočnika generalnega direktorja Uroša Koržeta udeležil tudi predstavnik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Štefan Praznik, so člani pregledali sprejete sklepe prejšnje seje, obravnavali poslovanje v lanskem letu, razpravljali o usklajenosti osebnih in drugih prejemkov, ki bremenijo materialne stroške ter nekaterih postavk iz sklada skupne porabe v okviru SOZD, razpravljali o pripravah na zimske igre, o dogovoru za letne igre ter o dnevu delavcev IMP.

V zvezi s sprejetimi sklepi na šesti seji koordinacijskega odbora sindikata sta predstavnik delovne organizacije Panonija seznanila člane odbora z mnenjem delavcev, da le ti ne morejo koristiti vsega tistega, za kar naj bi združevali finančna sredstva in se zato s predlagano razdelitvijo sredstev ne strinjajo. V razpravi sta potem člana KO iz DO Panonija dobila pojasnilo, da je bil na osnovi letnega programa izdelan finančni načrt, ki naj bi ga na ravni SOZD uresničili z dogovorjenimi skupnimi akcijami. Člani koordinacijskega odbora so potem predlagali, naj v delovni organizaciji Panonija ponovno razpravljajo o sklepu, ki so ga sprejeli o združevanju sredstev. Če sredstev ne bodo mogli prispevati, naj bi jih solidarno združile ostale TOZD v okviru SOZD.

Informacijo o poslovanju v lanskem letu je podal Uroš Korže, ki je povedal, da je rezultat poslovanja v IMP ugoden, plan je v celoti realiziran, plan dohodka presežen. Sredstva za osebne dohodke so glede na leto 1979 porasla za približno 21 odstotkov. Nanizal je tudi nekaj kritičnih ugotovitev in sicer, da se strukturi delež neproizvodnih delavcev povečuje predvsem v upravno administrativnih, kadrovskih, računovodskih in komercialnih službah, da se poslovna uspešnost IMP zmanjšuje, da je slab izkoristek delovnega časa, da na domačem tržišču primanjkuje prepromateriala tako za montažne kot tudi za proizvodne TOZD.

Nadalje je Uroš Korže navzoče seznanil o dogovorih o enotnem izplačevanju osebnih in drugih prejemkov, ki bremenijo

materialne stroške (dnevnice, kilometrina, terenski dodatek itd.) na nivoju SOZD. V zvezi s tem je dejal, da je zaradi različnih pravilnikov in nekaterih previsoko postavljenih stroškov težko doseči enotna izplačila. Glede izdatkov iz sklada skupne porabe pa meni, da bi se morali zavzeti za enak regres za letni dopust v celotnem SOZD.

Člani koordinacijskega odbora sindikata so sprejeli sklep, naj bi se osnovne organizacije sindikata v TOZD in delovnih skupnostih v okviru SOZD zavzele za usklajevanje pravilnikov, ki opredeljujejo izplačevanje domačih iz materialnih stroškov.

V zvezi s pripravami na zimske igre je bil sprejet sklep, naj bi se sredstva KO za izvedbo tekmovanja v smučanju v višini 50.000 dinarjev nakazale delovni organizaciji PMI Maribor, ki je organizator omenjenega tekmovanja. Sklenili so tudi, da je potrebno dopolniti stari poslovnik ali pa izdelati novega.

Kar zadeva letne igre, pa na tej seji določili roke, ter zadolžili delovne organizacije za izvedbo letnih športnih iger delavcev SOZD.

Slikanje je postalo predrago

delavci v TOZD Klima montaža imajo v svoji sredini še enega sodelavca (o enem smo pisali v prejšnji številki IMP Glasnika), ki se v prostem času ukvarja s slikarstvom. To je Oton Petrič, ki je bil rojen leta 1939 na Dobračevi v škofjelški občini. Po poklicu je prodajalec. Opravlja pa delo skladiščnika. V IMP je od leta 1973. Najprej je bil skladiščnik v TOZD Klima proizvodnja. Leta 1978 pa je prišel v TOZD Klima montaža.

Za slikarstvo se je navdušil okoli leta 1953, ko je spoznal oljnate barve in je začel z njimi delati. Slikanje z oljem je videl pri sošolcu Ernestu Kavčiču in prijatelju Iztku Kavčiču. Ko je leta 1957 prišel v Ljubljano, je začel poizkušati slikati na lesniti z oljnatimi barvami. Lotil se je enostavnih motivov (v tistem času je obiskal tečaj risanja, ki so ga na nekdanji Šubičevi gimnaziji poučevali profesorji z Likovne akademije), to so bili pokrajinski motivi. Kasneje (1961-1962) po prihodu od vojakov je začel sli-

kati na platno. Že pri vojakih je razstavljal nekaj svojih slik, delanih na lesniti in papir. Njegova prva slika na platno ni dobro uspela zaradi slabe osnove. Naslednjo sliko na platno je naredil leta 1963, ki je bila le kopija. Kasneje je naredil na platno nekaj pokrajinskih slik z oljem. Vmes je napravil nekaj manjših grafik. Samostojno razstavo je imel leta 1966 v Glasbeni šoli v Domžalah. Dve leti kasneje je spet razstavljal v isti šoli in sicer oljnate slike. To pa je bilo tudi zadnjič samostojno. Kasneje je bila na razstavi ena njegovih slik v Slovenjgradcu. Večidel njegovih slik

so pokrajinski motivi. Ideje za svoje slikarsko delo dobiva v naravi. Najrajši slika drevesa. V slikarstvu je posnemal svojega pokojnega sorodnika Dušana Petriča. Konjiček slikarstva mu veliko pomeni.

Za prihodnje nima na področju slikarstva nikakršnih načrtov, saj je material za slikanje predrago in ne kvaliteten. O uvozu mu ne kaže razmišljati, saj bi to bilo še dražje.

Namesto slikanja že sedaj svoj prosti čas posveča proučevanju in branju knjig o slikarstvu.

M. PRIMC

Oton Petrič

Pohod na Ključ

Minilo je leto dni, odkar se je naše Planinsko društvo obvezalo, da bo usposobilo planinsko pot od Dragomerja do Ključa. To obvezo smo tudi izpolnili.

Že v lanskem letu smo opravili par pohodov po tej lepi naši planinski poti. Letos smo jo dokončno uredili tako, kot mora biti urejena vsaka planinska pot. Tu smo posekali grmičevje, označili pot z ustreznimi markacijami, postavili smerokaze tako, da poti ni mogoče zgrešiti. Napočil je 5. april 1981.

Kazalec na uri še ni točno kazal 8. zjutraj, kajti to je bil čas zbirališča na avtobusni postaji v Ljubljani. Zbralo se je 86 članov PD IMP. Vsekakor lep rezultat.

Vreme nam je bilo naklonjeno, razpoloženje lepo, pesem je zadonela in kmalu smo se znašli v Dragomerju. Na avtobusni postaji so nas presenetili predstavniki Krajevne skupnosti Dragomer, kakor tudi člani PD in kar nas je najbolj presenetilo, pripadniki JLA.

Pospremili so nas do skupnega zbirališča pred gasilnim domom. Zadonele so borbene pesmi, družabnost se je razvila, kakor

da bi se poznali že desetletja, prešli smo značilni hrastov list s slovensko zastavo. Nato nas je okoli 300 udeležencev pohoda krenilo proti Ključu. Na čelu kolone so bile zastave, od proletarske, republiške državne in krajevne.

Po kratki hoji, to je dve uri, smo prispeli do kočice Partizan na Ključu. Tu nam je prvo presenečenje pripravila vojska s pevskim zborom. Vrstile so se recitacije, nato pa je predsednik krajevne skupnosti pozdravil vse navzoče, posebno pa se je zahvalil našemu Planinskemu društvu za prizadevanje in ureditev trase za dohod na Ključ.

Tudi predstavnik Planinskega društva se je zahvalil za priznanje, nato pa je zopet zadonela pesem, začel se je prijeten piknik, igrala je godba, plesali smo in veselje je bilo nepopisno.

Vse, kar se je dogajalo, je treba pripisati dobri organiziranosti vseh sodelujočih, posebno pa Krajevni skupnosti Dragomer.

Takih pohodov, takega tovarištva si še želimo.

B. Č.

DO PANONIJA

Članski sestanek osnovne organizacije sindikata

»V naših aktivnostih se moramo trdno držati vseh sprejetih dokumentov, ki urejajo delovanje sindikalnih organizacij v naši samoupravni socialistični družbi,« je med drugim dejal predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v začetku svojega referata o bodočih nalogah osnovne organizacije na članskem sestanku v sredo 11. marca 1981.

Na članskem sestanku so člani poslušali poročila o dejavnosti osnovne organizacije po občnem zboru in o njih tudi razpravljali. V svojem poročilu je predsednik Štefan Šeruga zelo kritično ocenil aktivnost članov izvršnega odbora. Ugotavlja, da prisotnost na sejah ni bila nič boljša kot v preteklem obdobju (61%). Opaziti je le, da je manjše število neopravičenih izostankov, iz česar se da sklepati, da člani IO OOS sicer sindikat jemljejo bolj resno, vendar samo v toliki meri, da najdejo včasih izgovor, zakaj se seje niso udeležili, dela se pa kljub temu izogibajo. S programom si je osnovna organizacija zadala dokaj obširne naloge. Program je v veliki meri tudi uresničila.

Predsednik je dalje ugotovil, da je opazen določen napredek pri zainteresiranju delavcev za obravnavana vprašanja na zborih delavcev in na javnih razpravah. Delavci se več oglašajo in več sprašujejo, postavljajo svoje zahteve, dajejo predloge in iščejo rešitve. In cilj sindikata je prav v tem, da zainteresira slehernega delavca, da o svojem delu, o delu sodelavcev razmišlja in išče najbolj ustrezne rešitve. Še vedno se lahko ugotovi, da se določene skupine delavcev postavljajo v vlogo mezdnih delavcev. Svojo delovno organizacijo smatrajo kot nek izkoriščevalski element in se zato začnejo proti temu boriti in iskati svoje sebične koristi. Ne zavedajo se, da to delajo na škodo ostalih delavcev in celotne družbe. Prav takšni odnosi in prepri-

čanja delavcev onemogočajo večkrat normalen razvoj samoupravljanja. Ti delavci poskušajo kolektiv kot celoto razdeliti v neke skupine.

V svojem poročilu je precej kritično ocenil tudi odnos posameznih občinskih struktur do stališč in mnenj delegatov iz Panonije na skupščinah. Ugotovimo lahko, da te strukture v občini, ki programirajo delegatski sistem, ta sistem v svojih načelih odklanjajo. Rabijo ga le za zaščito pred morebitnimi polomijami in nošenjem odgovornosti.

Predsednik je postavil vprašanje ali bo ob teh ugotovitvah delo delegacij zaživelo spet v taki meri kot doslej.

V poročilu se je dotaknil tudi športne aktivnosti osnovne organizacije in dejavnosti OO ZSMS. Ugotovimo lahko, da imamo dobro mladino, ki zna in hoče probleme reševati, da bo uspeh zagotovljen. Ugotovimo pa lahko, da v njenem delu nekaj manjka. Preveč se ukvarja s problemi mladine in premalo skuša spremljati probleme starejših sodelavcev znotraj delovne organizacije. Parole, pa naj bodo še tako kvalitetno sestavljene, ne ustvarjajo nove vrednosti in s tem ekonomske podlage samoupravljanja v prihodnosti.

Tudi finančno poslovanje osnovne organizacije so pretehtali na članskem sestanku. Svoja finančna sredstva so namenili različnim aktivnostim.

Omeniti je potrebno, da je osnovna organizacija v letu 1980 delovala brez dotacije TOZD.

O finančnem načrtu so se dotaknili v razpravi predvsem stroškov IMP iger. Ti stroški so precej visoki, saj se tekmovanja odvijajo skoraj po vsej Sloveniji. Predstavnik občinskega sindikalnega sveta tov. Ošljaj je povedal, da je bilo v lanskem letu rečeno, da iger izven regij več ne bo.

V referatu o bodočih nalogah in smernicah delovanja osnovne organizacije je tov. Šeruga dejal, kot je že v uvodu povedano. Nakazal je nekatera vprašanja, s katerimi se bo potrebno podrobneje srečevati in jih reševati. Velike korake bo potrebno narediti v smeri pravilne delitve dela in dohodka med vsemi udeleženci proizvodnega procesa. V bodoče ne sme prihajati do nesoglasij in očitkov, češ režiža odjeda težko pridobljen in ustvarjen dohodek delavcev iz proizvodnje in obratno.

Zavedati se bo treba, da so cilji slehernega istovetni, to je ustvarjanje dohodka ter, da samo proizvodno delo ali pa samo režijsko delo nima prave uporabne vrednosti. Predstavniki sindikalnih skupin bodo morali več časa nameniti svojim sodelavcem, z njimi izmenjati mnenja in stališča, ter z jasnimi stališči svoje sredine nastopati na sestankih IO. Posebno pozornost bo potrebno nameniti tudi varnosti dela, nedisciplini in malomarnosti posameznikov.

Osnovna organizacija ZSMS bo morala tesneje sodelovati s sindikalno organizacijo.

Ob koncu članskega sestanka so zbrani delavci zelo kritično ocenili tudi odnos odgovornih funkcionarjev v občini, republiki in federaciji do reševanja stabilizacijskih vprašanj in gospodarskih problemov. Smatrali so, da o stabilizaciji samo dosti govorijo, odgovorov na zastavljena vprašanja pa ni. Če bi se delovne organizacije zanašale na rešitve teh, bi bilo že več kot polovica delavcev brez dela. Pomanjkanje materiala, ne more voditi v stabilizacijo. Zahtevali so hitre akcije in manj govorjenja, in da mora stabilizacija v smeri manjše potrošnje veljati za vse enake od delovne organizacije do občine, republike in federacije, ele potem bo stabilizacija uspešna.

ANDREJ ZADRAVEC

Zahvale

Ob smrti dragega očeta se iskreno zahvaljujem OOS, DO EMOND in svojim sodelavcem za darovano cvetje in izrečena sožalja. Posebno pa se zahvaljujem vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zvone Fabjan

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji TOZD Trata kot tudi sodelavcem za prelepa venca, izraze sožalja, ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Miran Rozman

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem sindikatu TOZD TEN in sodelavcem za izraze sožalja in darovano cvetje. Posebno pa se zahvaljujem vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

Janez Javornik

Iskrena hvala vsem sodelavcem in OOS TOZD EM za darovano cvetje in izraze sožalja ob smrti moje drage mame. Posebna hvala velja sodelavcem KDIC za nesebično pomoč in cvetje ter vsem ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Marko Videnič

DO IZIP

Letni članski sestanek konference sindikata

Z združitvijo DO Alchroma iz Ruš v DO IZIP, se je v konferenco sindikata DO IZIP vključil tudi IO OOS Alchrom. Ker smo člani konference želeli spoznati člane IO OOS TOZD Alchrom in okolje, v katerem delajo, smo na 7. redni seji predlagali, da bi imeli letni članski sestanek konferenc sindikata DO IZIP v Rušah.

V sredo 11. marca smo se z avtobusom odpeljali v Ruše. Najprej smo se seznanili s proizvodnim programom TOZD Alchrom in z neugodnimi delovnimi pogoji, v katerih dela 98 delavcev, ki so v letu 1980 ustvarili 95 milijonov prihodka.

Po ogledu delovnih prostorov smo se v spremstvu naših gostiteljev odpeljali na Areh na Pohorju, kjer smo imeli že rezervirane prostore v Ruški koči.

Na letnem članskem sestanku je bilo prisotnih 14 članov konference sindikata DO IZIP in 11 vabljenih gostov.

Na dnevnem redu konference je bilo poročilo o delu konference sindikata — IO OOS TOZD Alchrom v letu 1980, delovni program za leto 1981 in finančni plan skupnih akcij na nivoju DO IZIP.

Predsednica konference sindikata DO IZIP Barbara Kocmur je podala oceno o delovanju konference sindikata DO IZIP v letu 1980.

V letu 1980 je imela konferenca 6 rednih sej, na katerih so obravnavali in usklajevali stališča med TOZD in DS v DO

IZIP, KOS SOZD IMP in občinskem svetom ZSS SO Ljubljana-Bežigrad.

Delo konference je bilo predvsem usmerjeno v izvajanje ukrepov ekonomske stabilizacije, sodelovanje pri obravnavi planskih dokumentov, v izvedbo referenduma, v delovanje delegatskega sistema, k solidarnostnim akcijam, k delovanju obrambnih priprav in družbene samozastite, športnim akcijam itd.

Ugotovili smo, da je bil program konference s področja družbeno-političnih aktivnosti realiziran.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev se ni bilo mogoče udeležiti kulturnih prireditev in družabnih srečanj delavcev DO IZIP. Dušan Repolusk, predsednik IO OOS TOZD Alchrom je podal oceno o delovanju IO OOS TOZD Alchrom.

IO OOS TOZD Alchrom je imel v letu 1980 11 rednih sej — štiri izredne. Obravnavali so problematiko znotraj delovnega kolektiva in razpravljali o akcijah na nivoju SO Ruše.

Iz ocene je bilo vidno, da IO OOS sodeluje z vsemi DPO — samoupravnimi organi in da veliko skrbi posveti delavcem in njihovim medsebojnim delovnim odnosom.

Sprejet je bil tudi program dela konference sindikata DO IZIP za leto 1981, ki vsebuje družbeno-ekonomsko, družbeno-politično področje, področje SLO-DS in področje skupnih akcij.

Glede na to, da je IO OOS TOZD Alchrom že sprejel delovni program za leto 1981, ga bodo le v nekaterih postavkah dopolnili, da bo v skladu s programom konference.

Predlagan in sprejet je bil tudi finančni plan konference za akcije, ki jih bodo skupno organizirali na nivoju DO IZIP v skladu z delovnim programom.

Ob koncu nas je direktor TOZD Alchroma tovariš Kos seznanil z dejavnostjo, s proizvodnim programom TOZD Alchrom.

Ogledali smo si še kulturne in športne znamenitosti. Potem pa so nas člani IO OOS TOZD Alchrom povabili v prijetno počitniško hišico, ki so si jo zgradili z udarniškim delom.

B. KOČMUR

Objava prostih učnih mest

DO »PROMONT«, o. sub. o.

TOZD »Klima-montaža«, o. sub. o. Ljubljana, Vojkova 58
— monter klimatskih naprav 28 učencev

TOZD »Ogrevanje-vodovod«, o. sub. o. Ljubljana-Črnuče,
Pot k sejmišču 30

— monter ogrevalnih naprav 30 učencev
— monter vodovodnih naprav 2 učenca

DO »IKO«, n. sol. o.

TOZD »TRATA«, n. sol. o. Ljubljana, Ulica Jožeta Jame 12

— kovinostrugar 8 učencev
— orodjar 1 učenec
— obratni električar 1 učenec
— rezkalec 1 učenec

TOZD »SKIP«, n. sol. o. Ljubljana-Šentvid, Celovška 479

— ključavničar 7 učencev
— strojni ključavničar 2 učenca
— strugar 1 učenec

TOZD »ITAK«, n. sol. o. Ljubljana, Ulica Jožeta Jame 12

— ključavničar 5 učencev
— strugar 3 učenca

DO »EMOND«, n. sol. o.

TOZD »Elektromontaža«, n. sol. o. Ljubljana, Vojkova 58

— elektroinstalater 40 učencev
— industrijski TT mehanik 2 učenca
— prodajalec tehnič. materiala 1 učenec

TOZD »Dvigalo«, n. sol. o. Ljubljana-Črnuče,

Pot k sejmišču 32

— ključavničar 5 učencev
— strojni ključavničar 5 učencev
— elektromehaničar 5 učencev
— orodjar 3 učenca
— strugar 2 učenca
— rezkalec 2 učenca

TOZD Tovarna elektronaprav, n. sol. o. Ljubljana, Vojkova 58

— ključavničar 15 učencev
— elektroinstalater 15 učencev
— RTV mehanik 5 učencev
— orodjar 3 učenca
— galvanizer 2 učenca
— ličar 4 učenca
— prodajalec 2 učenca

TOZD Industrija stikalne opreme, Slovenske Konjice,

Delavska c. bb

— elektro monter 10 učencev
— ključavničar 10 učencev

DO »KLIMA«, o. sub. o.

TOZD »Klima-proizvodnja«, o. sub. o. Ljubljana, Vojkova 58

— ključavničar 30 učencev
— strojni ključavničar 3 učenca
— prodajalec tehnične stroke 2 učenca

DO »PMI«, n. sol. o.

TOZD »Elektrokovinar«, n. sol. o. Ptuj, Zadrugi trg 11

— elektroinstalater 10 učencev
— elektromehaničar 2 učenca
— monter ogrevalnih naprav 3 učenca
— vodovodni instalater 2 učenca
— monter klimatskih naprav 3 učenca
— ključavničar 10 učencev
— strugar 1 učenec

Štipendije bomo podeljevali skladno s skupnim razpisom o kadrovske štipendijah v SRS in samoupravnim sporazumom o štipendiranju v občinah, kjer imajo sedež naše DO in TOZD.

Kandidati, ki se želijo vpisati v navedeni program oz. smer izobraževanja, naj pošljejo v celoti izpolnjeno prošnjo (obr. DZS 1.65) na zgoraj objavljeni naslov do 15. avgusta 1981.

Štipendistom, ki zaradi oddaljenosti ne morejo bivati doma, lahko nudimo vso oskrbo v našem dijaškem domu v Domžalah.

Vse ostale informacije lahko dobite v kadrovske službah. O rezultatu vaše prošnje boste pisмено obveščeni.

TRETJE ZIMSKE IGRE SOZD NA AREHU

Naši delavci, smučarji so se 14. marca letos na Arehu pomerili v veleslalomu in tekaškem smučanju. Na zimskih igrah so sodelovale delovne organizacije Emond, PMI, Livar, Klima Celje, Promont, TIO, IKO, IZIP, Klima proizvodnja in delovna skupnost SOZD. Organizator tekmovalca je bila delovna organizacija PMI Maribor, ki je vzorno opravila svojo organizatorsko nalogo.

Na sončni Areh so se tekmovalci pripeljali z avtobusi, ki so jih organizirale za svoje tekmovalce delovne organizacije. Žal je pusto vreme v ljubljanski kotlini zadržalo doma veliko ljubiteljev belega športa in snežnih poljan, saj se je tekmovalcev udeležilo od 445 prijavljenih le 170.

Veleslalom je bil na trdi progi dobro organiziran. Smučiče je bilo v času tekmovalca na razpolago samo tekmovalcem IMP. Prav tako je bila tudi tekaška proga namenjena samo našim tekmovalcem.

Zaključek tekmovalca je bil v zunanjem prostoru hotela Areh

ob 16. uri. Rezultate je razglasil inž. Roman Kučej, pri podelitvi diplom, kolajn in plaket pa sta sodelovala direktor PMI Vladimir Ulčar in predsednik koordinacijskega odbora sindikata SOZD Janez Rojč. Pokal koordinacijskega odbora SOZD je dobila zmagovalka delovna organizacija Emond. Pokala pokrovitelja zimskih športnih iger SOZD pa sta za drugo in tretje mesto prejeli delovna organizacija PMI in Livar. Vse ostale delovne organizacije pa so prejele spominske diplome. Iz vsake kategorije so tekmovalci, ki so bili uvrščeni na prva tri mesta, dobili lepe kolajne, prvih pet tekmovalcev pa je dobilo tudi diplome.

Posebej pa je pokrovitelj nagradil s kolajnami vse tekmovalke, stare nad 40 let in tekmovalce nad 50 let starosti, kar so prisotni pozdravili z aplavzom.

Organizatorji so predlagali, naj bi prihodnje zimske igre organizirala delovna organizacija Promont.

M. PRIMC

SKUPNE EKIPNE UVRSTITVE V VELESALOMU IN TEKIH

Mesto	Ekipa	VSL	Teki	Skupaj
1.	Emond	682,57	766,26	1.448,83
2.	PMI	802,59	475,53	1.278,12
3.	LIVAR	449,54	789,46	1.239,00
4.	Klima	730,26	463,72	1.193,98
5.	Promont	836,19	226,60	1.062,79
6.	TIO	514,22	257,88	772,10
7.	IKO	386,25	125,29	511,54
8.	IZIP	365,38	—	365,38
9.	Klima proizvodnja	176,94	126,31	303,25
10.	DS SOZD IMP	11,42	—	11,42

NAŠI UPOKOJENCI

Dušan Gregorka

Šestinsedemdesetletni upokojenec Dušan Gregorka je bil rojen v Rimskih Toplicah. Ker je bil oče železničar, se je družina selila ter se potem zaradi političnega preganjanja Slovencev v Ptuj znašla leta 1908 v Ljubljani. Hlače je trgjal v ljubljanskih šolah. Po končani osnovni šoli je obiskoval klasično gimnazijo. Najbolj so mu bili pri srcu naravoslovni predmeti. Rad je risal. V šolskih letih je doživljal strahote prve svetovne vojne. Ker je družina stanovala pri železniški postaji, je videl vojake, ki so odhajali na fronto, slišal jokanje žena in otrok. Okusil je lakoto v prvi svetovni vojni.

Spominja se pesnika Antona Aškercer, pisatelja Ivana Tavčarja ter pesnika Otona Župančiča, ki je prihajal k njim na obiske. Večkratni gost v njihovi družini je bil tudi pisatelj Ivan Cankar.

Po končani prvi svetovni vojni,

ko so v gimnaziji nadaljevali pouk, so se dijaki uprli pouku nemščine. Dijaki so morali seveda kloniti in se še naprej učiti nemščino. Sošolci so se med seboj odlično razumeli. Vsi so nadaljevali visokošolski študij in ga končali, nekateri ne samo z diplomom, temveč tudi z doktoratom.

strojni ključavničar, temveč vse od 1962. leta dalje — oddelkovodja.

Znano mi je, da sodelujete v samoupravnih organih že od vsega začetka vaše zaposlitve; v katerih organih sodelujete, je bilo moje drugo vprašanje:

»Res je. V samoupravnih organih sodelujem že od vsega začetka, tako da lahko poudarim, da naša delovna organizacija sodeluje v izvrševanju sklepov sindikalnih kongresov, ZK. Da je ostala vseskozi tako močna, je torej izbrala pravo politiko samoupravljanja in se tako še bolj trdno uveljavila na trgu.

Nekaj let nazaj, ko se je začel ustanavljati delegatski sistem, sem bil kot član DS na seminarju in takrat sem pridobil tudi osnovo za reševanje samoupravnih zadev. Trenutno sem član DS TOZD Industrijska proizvodnja in opravljam funkcijo predsednika nadzornega odbora OO ZS. V sindikatu sodelujem že od vsega začetka in povedal bi rad, da je težko uspeti na vseh področjih. Sindikat je tisti, ki skrbi za dobrobit delovnega človeka,

UVRSTITVE PRVIH TREH TEKMOVALCEV V VELESALOMU

ŽENSKES DO 30 LET
1. Mrak Marta DO Promont
2. Prosen Karla DO Livar
3. Prosen Marta DO Livar

ŽENSKES NAD 30 LET
1. Rusjan Hermina DO PMI Maribor
2. Kramarič Neža DO PMI Maribor
3. Stražar Dolores DO Emond

MOŠKI DO 33 LET
1. Hvala Cvetko DO TIO Idrija
2. Štibilj Milan DO IZIP
3. Mikuž Stanko DO TIO Idrija

MOŠKI OD 33 DO 40 LET
1. Lovrenčič Tomo DO Promont
2. Grabnar Bruno DO Emond
3. Šmuc Miha DO Promont

MOŠKI NAD 40 LET
1. Zeme Alojz DO Klima Celje
2. Tušar Stanko DO TIO Idrija
3. Kovačič Ivan DO Klima Celje

UVRSTITVE PRVIH TREH TEKMOVALCEV V TEKIH

MOŠKI DO 33 LET
1. Kordiš Iztok DO Emond
2. Gostiša Peter DO TIO
3. Bradač Franci DO Livar

MOŠKI OD 33 DO 40 LET
1. Grom Matija DO Klima proizvodnja
2. Vodenšek Janez DO Livar
3. Križaj Franc DO Emond

MOŠKI NAD 40 LET
1. Jereb Emilij DO TIO Idrija
2. Novoselec Andrej DO Emond
3. Kovačič Ivan DO Klima Celje

ŽENSKES DO 30 LET
1. Fabjan Milena DO Livar
2. Prosen Karla DO Livar
3. Pušaver Ida DO Emond

ŽENSKES NAD 30 LET
1. Kramarič Neža DO PMI Maribor
2. Jelašič Marija DO Emond
3. Janežič Majda DO Livar

ti. Med njimi so bili znani pesniki Božo Vodušek, Stane Novak, pisatelj Bogomir Magajna. Dušan Gregorka pa je končal študij v Zagrebu na strojni fakulteti. Ker se sprva ni mogel zaposliti v svojem poklicu, je prijel za vsako delo in se med drugim učil za avtomehaničar, kar mu je kasneje zelo koristilo. Prvo službo je dobil leta 1934 pri Mestni elektrarni in vodovodu v Ljubljani. Po treh letih je bil zaradi političnih razmer odpuščen iz službe. Po enem letu je dobil službo na gradbenem oddelku Mestne občine, kjer je bil referent za strojništvo. Tu se je moral seznaniti z novo stroko instalacije vode in ogrevanja. V to stroko ga je v popoldanskih urah uvajal inž. Likar. Pri Mestni občini je opravljal poleg splošnih strojnih zadev še projektiranje, nadzor nad izvedbo in vzdrževanje vseh ogrevalnih naprav, ki so spadale v okvir uprave Mestne občine. Opravil je tudi izpit za pooblaščenega inženirja strojništva.

V drugi svetovni vojni se je vključil v osvobodilno fronto, kjer je bil tajnik organizacije OF na magistratu. Udeleževal se je prvih sestankov z magistratnimi

delavci v neki gostilni na Sestinski cesti, kjer so se dogovorili za zbor magistratnih uslužbencev pod Rožnikom. Tako se je lepe nedelje zjutraj zbralo 40 ljudi pod Rožnikom, kjer so sklenili, da bodo organizirali med delavci magistrata pooblaščenca za obrambo in mezne celice. Zbirati so denar, orožje, obleke in municijo. Ko so Italijani privili vijakarorja, ga je čutil tudi Dušan Gregorka, saj so vkljenjena obljali v taborišče Gonars, kjer jih vaščani pozdravili s točmenja. Potem pa se je zastrašno življenje v taborišču. Leta 1942 je bil iz Gonarsa meščen v taborišče Monigo Benetkah in kasneje še v v pri Palmanovi, od koder je leta 1943 prišel v Ljubljano.

Po končani vojni je prišel službo k nacionaliziranemu podjetju Korn v Kranju, kjer je edini kvalificirani inženir stalacijsko stroko. Z voljstvom se spominja prvo vojne uspeha, ki ga je dovel v Domu slepih v Stari Ljubljani, kjer je projektil in vodilni tažo, ko se je stavba začela prvim kurjenju ogrevati in slepi varovanci tipali toplote diatorje od velikega presentnaja. Bil je nadvse srečen. sneje je nekaj časa delal v posebnem oddelku Ministrstva gradbeništvo. Od tod je prišel Toplovod, kjer je bil vodja projektivnega oddelka. Tu je znaroločila, kontroliral delo projektivantov, sestavljal proračune, tudi sam projektil. Poleg je poučeval učence instalacijske stroke in monterje pri IMP, srednji tehnični šoli in prejel na fakulteti za gradbeništvo V TOZD arhitektura. Zaradi lezni in po nasvetu zdravnikov zamenjal službo in se zaposlil v centru Slovenije, kjer je postal teorijo gradbene fizike in pisal knjižico Račun toplote izgub v gradbeništvo, ki je prevedena v srbohrvaščino in bili obe izdaji kmalu razprodani.

Pred koncem svoje polne delovne dobe se je vrnil v IMP, kjer je vodil oddelek za dokumentacijo.

S pokojnino je zadovoljen, je skromen.

Dolgočasja v pokljuju ne pozna, saj študira strokovno literaturo in pripravlja nekaj študij, čas pa posveti vnukom.

E. M.

ZAHVALI

Ob nenadni izgubi mojega dragega očeta se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Zastopstva za izrečena sozljaja, darovane vence, udeležbo sodelavcev na pogrebu in za izrečene izraze sozljaja.

Milan Grčar

Iskreno se zahvaljujem OOS, vsem sodelavcem in sodelavcem TOZD Zastopstva za izrečena sozljaja, darovane vence, udeležbo sodelavcev na pogrebu in za izrečene izraze sozljaja.

Metka Zupančič

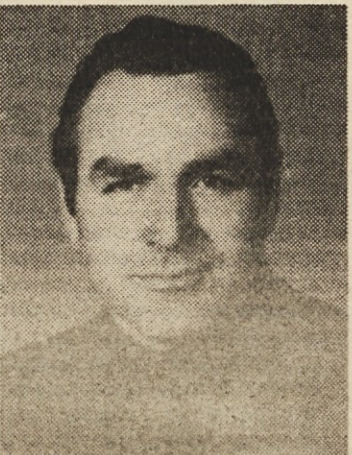
OBRAZ IZ KOLEKTIVA

Miha Lipuš

Želela sem se pogovarjati z enim od svojih sodelavcev pa nisem vedela, za koga naj se odločim, ker pa vem, da ste vi že dolgo let zaposleni v naši delovni organizaciji, se obračam kar na vas, sem začela svoj pogovor s tov. Mihom Lipušem, oddelkovodjem v TOZD Industrijska proizvodnja:

»V Klimi sem res že dolgo, vse od leta 1956 in od takrat do danes se je zgodilo marsikaj. Kot strojni ključavničar sem začel v drugačnih pogojih, kot so danes. Takrat smo bili, oziroma smo morali biti bolj samostojni v izdelavi izdelka vse od začetka pa do njegove izgotovitve, saj še nismo imeli strokovnih služb, tehnologija se ni bila tako razvita in tudi strojni park je bil še bolj skromen. Danes pa je seveda vse to drugače. Klima je bila takrat še obratna delavnica, skozi vsa ta leta pa se je razvila v močno de-

lovno organizacijo, z razvojem pa so se krepile tudi strokovne službe, izboljšali smo strojni park, izboljšali smo tudi tehnološke postopke in kar se mi zdi najvažnejše, začeli smo izobraževati lastne kadre. Tudi sam sem tako napredoval in danes nisem več

SAMOUUPRAVNI SPORAZUM O RAZPOREJANJU DELAVCEV NA DELOVIŠČA V TUJINI

Predlog

Na podlagi Zakona o varstvu državljanov SFRJ a začasnem delu v tujini (ur. l. SFRJ št. 15/80), amoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD MP, ter samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD, smo delavci na zboru sprejeli

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Na podlagi samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP in statuta SOZD IMP so Industrijska montažna podjetja Ljubljana registrirana tudi na opravljanje zunanje trgovinske dejavnosti izvajanja investicijskih del v tujini.

2. člen

Ta sporazum opredeljuje položaj, pravice in dolžnosti delavcev, ki izvajajo investicijska dela, koritve in druga dela v tujini.

Namen in način izvajanja investicijskih del, ter drugih del v tujini opredeljuje samoupravni sporazum o združitvi v SOZD IMP in statut SOZD.

3. člen

TOZD, katere delavci so poslani na začasno delo v tujino, nosi vso skrb in odgovornost glede njihovega dela v tujini, razen v primerih iz samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP in drugih splošnih aktov, ko ima posebne naloge določena TOZD.

II. SAMOUPRAVLJANJE

4. člen

Delavci na začasnem delu v tujini imajo enake pravice in dolžnosti kakor delavci v TOZD, v skladu z določili tega sporazuma in splošnih aktov TOZD v katerih imajo sklenjeno delovno razmerje.

5. člen

Strokovni in samoupravni organi temeljne delovne in sestavljene organizacije so dolžni zagotoviti delavcem, razporejenim na začasno delo v tujino redno, pravočasno, resnično, popolno, ter po vsebini in obliki dostopno obveščanje o celotnem poslovanju temeljne, delovne in sestavljene organizacije in njenem materialnem — finančnem stanju, kakor tudi o drugih vprašanjih, ki so pomembna za odločanje.

Na delovišču v tujini delujeta osnovna organizacija sindikata s sindikalnimi skupinami in osnovna organizacija Zveze komunistov, ki sta organizirani po pravilih organiziranosti sindikatov in statutu ZKJ oziroma ZKS.

6. člen

Za delavce, ki so v delovnem razmerju v matični TOZD in samo za določen čas opravljajo dolžnosti in uveljavljajo pravice iz dela na delovišču v tujini veljajo jugoslovanski predpisi in samoupravni splošni akti TOZD razen določil v pogledu osnov za delitev osebnega dohodka in nadomestil, ki se v tem sporazumu glede na specifične pogoje dela posebej urejajo.

7. člen

O pravicah ali dolžnostih delavcev razpravlja in odloča svet delovne enote.

Naloge sveta so:

- predlaga osnutek in spremembe sporazuma o razporejanju delavcev na delovišču v tujini v sodelovanju s strokovnimi službami v domovini
- sprejema razporeditev delovnega časa in odloča o nagrajevanju po delu v skladu s SaS o razporejanju delavcev v tujino
- predlaga in odloča o načinu poslovanja delovne enote
- spremlja izvrševanje plana v delovni enoti
- predlaga nakup in odpis osnovnih sredstev na delovišču ter predlog posreduje poslovnemu odboru IMP v SFRJ
- spremlja izkoriščenost delovnega časa in obseg dela prek polnega delovnega časa, ter odmore med delom
- odloča o začasnem prerazporeditvi delavcev na ustrezna dela in naloge
- razpravlja in potrjuje preseganje norm proizvodnih delavcev, ter doseganje plana režijskih delavcev
- določa osebno oceno po psameznih kriterijih omenjenih v 35. členu tega SaS
- sklepa o predlogih za priznanja in nagrade
- sprejema programe dopolnilnega izobraževanja delavcev
- ugotavljanja inovacije in jih posreduje ustreznim strokovnim organom v domovini.

Svet delovne enote se voli po delegatskem sistemu, 30 delavcev — en delegat, s tem, da ima eno ali več gradbišč lahko en svet. V primeru obstoja več svetov se oblikuje po delegatskem sistemu centralni svet delovne enote. V kolikor se delavec ne strinja z odločitvijo sveta delovne enote, ima pravico vložiti zahtevo za varstvo pravic na centralni svet delovnih enot.

V kolikor se delavec ponovno ne strinja z odločitvijo centralnega sveta, ima pravico vložiti zahtevo za varstvo pravic na delavski svet matične TOZD v roku 30 dni.

8. člen

Naloge centralnega sveta so:

- spremlja plane izvrševanja del v delovnih enotah

- usklajuje delo in daje smernice za enotno reševanje problemov na poslovno samoupravno organizacijskih področjih
- potrди prilogo, izhajajočo iz 51. člena tega sporazuma
- določa višino terenskega dodatka na osnovi indeksov povišanja življenjskih stroškov, ki jih ugotovi skupno računovodstvo delovnih enot
- odloča o drugih vprašanih varstva delavcev, razporejenih na delo v tujino.

9. člen

Delovne enote v tujini oblikujejo disciplinsko komisijo, ki šteje 5 članov. Člani se volijo po delegatskem sistemu.

Naloge komisije so:

- izvede pripravljalni postopek
- posreduje gradivo v odločanje disciplinski komisiji matične DO ali TOZD

10. člen

Delavci na deloviščih v tujini volijo tudi organ samoupravne delavske kontrole. Naloge so opredeljene v samoupravnem splošnem aktu delovnih enot v tujini.

11. člen

Vodja delovnih enot je pooblaščen za izdajo sklepov po čl. 185 ZDR. Sklepi se predložijo v presojo svetu delovne enote.

III. RAZPOREJANJE DELAVCEV NA DELO V TUJINI

12. člen

TOZD razporeja na začasno delo v tujino svoje delavce, ki so v delovnem razmerju za nedoločen čas. Delavec sme biti razporejen na začasno delo v tujino nepretrgoma največ za dobo 4 let oz. do dokončanja del na projektu.

Delavec lahko odkloni razporeditev na začasno delo v tujino iz naslednjih vzrokov:

- če je star več kot 55 let
 - če je samohranilec-lka
 - če ima otroka v starosti do 7 let
 - če je v družini bolezni trajnejše narave
- Komisija za delovna razmerja lahko ugotovi tudi drugim razlogom delavca, če ugotovi, da so take narave, da opravičujejo odklonitev razporeditve na začasno delo v tujino.

13. člen

Delavec je lahko razporejen na začasno delo v tujino, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da izpolnjuje z razpisom del in nalog zahtevane pogoje
- da je ugotovljena zdravstvena možnost opravljanja del in nalog, ki jih bo začasno opravljal v tujini
- da ima odslužen vojaški rok ali kako drugače urejeno vojaško obveznost.

14. člen

Delavca se razporedi na začasno delo v tujino s sklepom o razporeditvi na začasno delo v tujino, ki ga izda komisija za delovna razmerja matične TOZD.

Pred izdajo sklepa o razporeditvi opravi pooblaščen oseba razgovor z delavcem z namenom:

- da ga seznani z delovnimi nalogami, ki jih bo opravljal v tujini
- da ga seznani s pravicami, obveznostmi, odgovornostmi in dolžnostmi, ki jih ima na podlagi zakonskih predpisov in samoupravnih splošnih aktov
- da ga seznani z razmerami v deželi v katero bo začasno razporejen
- in drugo.

15. člen

Sklep o začasnem razporeditvi na delo v tujino vsebuje:

- priimek in ime delavca s podatki o rojstvu
- kvalifikacijo in izobrazbo
- naziv delovišča na katerega bo razporejen
- vrsta del in nalog, ki jih bo opravljal v tujini
- datum pričetka del v tujini in čas del od — do
- obračunsko osnovo v devizah
- obračunsko osnovo v dinarjih
- izjavo, da je seznanjen s pravicami in obveznostmi iz SaS in da mu je bil le-ta vročen
- izjavo delavca, da je poskrbljeno za nemoženo preživljanje njegove družine oz. pooblašča zakonca, da se mu določeni znesek mesečno nakazuje
- druge odločbe.

Prejem sklepa o razporeditvi na začasno delo v tujino potrди delavec s svojim podpisom.

16. člen

Če delavec ne začne delati na delovišču v tujini določenega dne in izostanka ne opraviči, se tak izostanek z dela šteje za hujšo kršitev delovne obveznosti.

17. člen

V primeru samovoljnega prenehanja opravljanja del na delovišču v tujini, se to šteje za hujšo kršitev delovne obveznosti.

Poleg odgovornosti za hujšo kršitev delovne obveznosti mora delavec povrniti TOZD materialno škodo, katero je s tem povzročil.

18. člen

Če TOZD sama oz. preko svojih kooperantov ne more zagotoviti potrebnih delavcev, ki bi bili v de-

lovnem razmerju za nedoločen čas, lahko za opravljanje del in nalog, ki so nujne za izvršitev pogodbenih del, sklene — na podlagi običajne objave prostih del in nalog — z izbranim delavcem delo za določen čas — do 12 mesecev.

19. člen

TOZD je svojim delavcem, ki bodo opravljali investicijska dela v tujini, dolžna zagotoviti:

- da jim pred odhodom priskrbi potrebne dokumente
- da jim oskrbi za zaščitnimi sredstvi, delovnimi oblekami, potrebnim orodjem in opremo
- da jim zagotovi potrebno higiensko-tehnično varstvo pri delu
- da jim plača stroške prevoza in ostale potne stroške na redni letni dopust
- da jim ob povratku v domovino zagotovi opravljanje dotedanjih del ali podobnih del in nalog, ki so jih opravljali pred razporeditvijo na začasno delo v tujino
- uredi vse zadeve pri Skupnosti zdravstvenega in invalidsko-pokojninskega zavarovanja, ter drugih SIS
- zagotoviti pogoje za doseg vsaj tolikšnih osebnih dohodkov, kot jih dosegajo delavci z enako strokovnostjo in delovno sposobnostjo v zadevni tuji državi
- omogočiti koriščenje letnega dopusta v skladu s pravilnikom o DR in tem sporazumu
- skrbi za izplačilo otroškega dodatka in drugih socialnih dajatev
- zagotoviti vsaj takšno nastavitvev in prehrano, kot jo imajo delavci — državljani države, v kateri se dela izvajajo oz. v skladu s pogoji za nastavitvev in prehrano SFRJ, ki jih določa družbeni dogovor oz. samoupravni sporazum, če je to za delavca ugodnejše
- zagotoviti zdravniški pregled pred odhodom na začasno delo v tujino in po vrnitvi
- zagotoviti samoupravno organiziranje in izobraževanje
- seznaniti delavce o življenjskih razmerah in delovnih pogojih v državi, v kateri bodo dela izvajali
- ustvarjanje pogojev za družabno, kulturno-zabavno in športno življenje, negovanje nacionalne kulture in vzdrževanje stikov z domovino
- uredi nezgodno zavarovanje

20. člen

Delavec, razporejen na začasno delo v tujino ima naslednje obveznosti:

- da TOZD predloži pravočasno potrebne dokumente za razporeditev na delo v tujino
- da na dan, ki ga določi TOZD odpotuje na delo v tujino po najkrajši poti in s prevoznim sredstvom, ki mu ga določi TOZD
- da v tujini začne delati določenega dne
- da strokovno in vestno izvršuje vsako ustrezno delo, ki ga določi predpostavljeni delavec
- da posveča skrb materialu, ter vestno in strokovno uporablja delovna sredstva
- da upošteva red in disciplino, ter da ne izostaja z dela
- da se usposablja na področju HTV in opravlja redno preveritve tega znanja
- da v tujini ne prevzame nobenega dela s strani tujih oseb
- da čuva poslovno tajnost TOZD oz. OZD
- da se kot delavec in državljan SFRJ pvsod obnaša v skladu z moralnimi in kulturnimi načeli, ki veljajo v domovini in tujini
- da vzdržuje in utrjuje dobre odnose med delavci
- da spoštuje družbeno ureditev svoje države in države, v kateri dela
- da se v tujini v času trajanja del ne bo zaposlil pri tujem delodajalcu
- da se po zaključku del, v primeru odpoklica s strani TOZD ali v primeru odpovedi pogodbe s strani investitorja nemudoma vrne v matično TOZD
- da se ravna po tem sporazumu in ostalih splošnih aktih TOZD

Neizpolnjevanje navedenih obveznosti se smatra za hujšo kršitev delovne obveznosti, oziroma je delavec dolžan povrniti stroške, ki so nastali iz tega.

IV. DELOVNI ČAS

21. člen

Delovni čas delavcev, razporejenih na začasno delo v tujino, se sme prilagoditi delovnemu času državi, kjer se dela izvajajo ali opravljajo druga proizvodna dela in storitve, vendar v okviru prerazporeditve delovnega časa, skupni delovni čas delavcev v 1 letu ne sme biti v povprečju daljši kot 42 ur na teden.

22. člen

Glede na terminsko predvideno potrebno realizacijo izvršitve del in skladno s pogoji in možnostmi, vodja delovišča predlaga, svet delovne enote pa potrди čas dnevnega trajanja dela za vsako tromesečje oz. po potrebi tudi za krajše obdobje. Svet delovne enote lahko na željo delavcev ali po predlogu vodje delovišča odobri prerazporeditev delovnega časa.

23. člen

Sklep o uvedbi nadurnega dela izda svet delovne enote, kadar je to zaradi nujnosti nemogoče, ga izda vodja delovne enote. Vodja delovnih enot mora sklep, ki ga izda na osnovi 1. odstavka predložiti svetu v presojo na prvi naslednji seji.

24. člen

Za nočno delo se šteje delo v času od 22 ure zvečer do 5 ure zjutraj.

V. ODMOR, POČITEK, LETNI DOPUST IN ODSOTNOSTI Z DELA

25. člen

Delavec ima pravico do odmora med delom, do dnevnega, tedenskega počitka in do počitka ob državnih praznikih.

26. člen

V času začasnega dela v tujini delavci praznujejo praznike države, v katerih dela izvajajo, ter praznike SFRJ, ki so določeni v prilogi C.

27. člen

Delavec ima pravico do letnega dopusta in do odsotnosti z dela ob pogojih in v trajanju v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih TOZD in a sporazuma.

28. člen

Če delavec prične z delom na delovišču v tujini do 30. junija v posameznem letu, mora praviloma pred razporeditvijo na začasno delo v tujino izkoristiti v domovini najmanj 50 % pripadajočega rednega letnega dopusta za tekoče leto.

Delavec, ki prične z delom na delovišču v tujini delati od 1. julija dalje, mora praviloma letni dopust za tekoče leto izkoristiti pred prerazporeditvijo v celoti.

VI. ZDRAVSTVENO VARSTVO DELAVCEV

29. člen

Delavci, ki so na začasnem delu v tujini, imajo v tujini zagotovljeno nujno zdravstveno varstvo, ki ga zavarovanim osebam zagotavlja Regionalna zdravstvena skupnost in mednarodni sporazumi.

30. člen

V primeru bolezni v tujini se mora delavec, po navodilih vodje delovišča, obrniti na ustrezno zdravstveno ustanovo oz. pristojnega zdravnika, ki je določen s strani zdravstvene ustanove, skladno z meddržavnim sporazumom, mednarodnim sporazumom, zakonitimi predpisi in samoupravnimi akti zdravstvene skupnosti.

V primeru, da delavec plača pregled, mora za vsak pregled in plačano zdravljenje zahtevati potrdilo ali račun iz katerega je razviden znesek, ki ga je plačal, da se mu stroški lahko povrnejo.

V primeru daljšega zdravljenja sme vodja gradbišča, po pristanku zdravnika, napotiti obolelega delavca na zdravljenje v domovino.

Delavec ima pravico do povrnitve potnih stroškov za čas potovanja. Vodja gradbišča lahko določi najustreznejši prevoz (avtomobil, vlak, letalo) po predhodnem posvetovanju z zdravnikom.

Delavec ima v tujini pravico do zobotehničnih in zoboprotetičnih del po samoupravnih aktih zdravstvene skupnosti in določbah mednarodnega sporazuma. Zobozdravstvene storitve, ki jih delavec uveljavi preko tega obsega plača delavec sam.

Delavec, ki je bil po nalogu vodje gradbišča ali zdravnika napoten na daljše zdravljenje, po končanem zdravljenju prične z delom v matični TOZD, če je bila bolezen posledica zanj neugodnih klimatskih in drugih razmer.

Po končanem zdravljenju v tujini oz. v domovini je delavec dolžan predložiti zaključni bolniški list v obračun.

VII. OSEBNI DOHODKI, NADOMESTILA IN DODATKI

A) Osebnih dohodki

31. člen

Osebnih dohodek delavca, določen na podlagi osnov in meril tega SS ustreza rezultatom njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi, kot s svojim in družbenim minulim delom k povečanju dohodka OZD, v skladu z načelom delitve po delu in v srazmerju z rastjo produktivnosti dela in dela delavcev v OZD s katerimi je združil delo in sredstva.

32. člen

Osebnih dohodek delavca se določa po naslednjih merilih in osnovah:

- na podlagi vrednosti dela in delovnih navad (opravil), določenih glede na odgovornost, zahtevnost in pogoje dela za normalne rezultate dela
- na podlagi doseženih rezultatov dela, ugotovljenih na osnovi postavljenih meril
- na podlagi minulega dela
- na podlagi poslovnega uspeha.

33. člen

Za čas dela v tujini pripada delavcu osebni dohodek v višini in valuti, ki je določena v prilogi A tega sporazuma za posamezno državo.

34. člen

Če ima delavec obveznosti, kot so posojila, pravnomočni izvršilni naslov, sodne prepovedi in druge administrativne obveznosti, se mu pred izplačilom osebnega dohodka odtegne znesek za kritje teh obveznosti, v kolikor jih sam ne poravnava.

35. člen

Delavčevo delo se ocenjuje glede na njegove rezultate in njegov osebni prispevek, ki ga je dal k skupnemu rezultatu dela, na osnovi določenih kriterijev.

Višina ocene na osnovi določenih kriterijev je lahko največ 20 % od osnovne vrednosti dela oz. delovnih nalog, določenih v 33. členu tega SS in sicer:

— glede na kakovost — kvalitete opravljenega dela

— glede na čut za odgovornost in gospodarjenje, ter

— glede na samostojnost in iniciativnost

Ocenjevanje po navedenih kriterijih velja za vse delavce delovišča.

36. člen

Osebni dohodek iz naslova minulega dela se obračunava po merilih iz priloge A.

37. člen

Za čas začasnega dela v tujini se delavcu določi dinarska obračunska osnova, ki je podlaga za odvajanje prispevkov in za izplačilo nadomestil v dinarjih.

38. člen

Prispevki iz osebnih dohodkov, prispevke za socialno zavarovanje in ostale prispevke plačuje TOZD v domovini.

Vse prispevke iz osebnih dohodkov, razen davka na osebne dohodke, po predpisih države, v kateri se dela izvajajo in SFRJ, plačuje TOZD.

39. člen

Mesečno obračunsko obdobje je določeno od prvega do zadnjega dne v mesecu, obračun pa mora biti izvršen do vsakega desetega v naslednjem mesecu, devizno nakazilo na devizni račun delavca v domovini pa mora biti izvršeno do 25. v naslednjem mesecu.

40. člen

Delitev osebnega dohodka na podlagi poslovnega uspeha TOZD pripada delavcem začasno zaposlenim na delu v tujini samo za redne ure.

B) Nadomestila

41. člen

Za čas nezmožnosti za delo na delovišču v tujini pripada delavcu nadomestilo OD:

— zaradi posledic poškodbe pri delu 100 % od osnovne neto urne ali mesečne postavke (na delovni dan)

— za čas boleznin zdravljenja 90 % od osnovne neto urne ali mesečne postavke (na delovni dan)

Nadomestilo OD za čas bolniškega staleža v tujini (bolnišnica ali gradbišče) se obračunava v tuji valuti. Za bolniški stalež v domovini prejme delavec nadomestilo v dinarjih od matične TOZD v breme gradbišča v tujini. Do nadomestila za čas zdravljenja v domovini je delavec upravičen po določenih samoupravnih splošnih aktov TOZD na osnovi sklepa OD pred odhodom na začasno delo v tujino oz. na podlagi osnove, ki bi jo imel, če bi delal doma.

42. člen

Za dneve praznikov pripada delavcu nadomestilo OD v višini akontacije OD določene v tem SS, računano za redni dnevni delovni čas.

Nadomestilo se prizna pod pogojem, da je bil delavec dan pred in dan po praznikih na delu, oz. odsoten z dela s pravico do nadomestila osebnega dohodka.

43. člen

Nadomestilo osebnega dohodka za čas koriščenja rednega letnega dopusta se delavcu obračuna v valuti, v kateri prejema osebni dohodek in sicer za toliko dvanajstih dopusta, kolikor mesecev je prebil delavec na delovišču v tujini.

44. člen

Za ostale dneve opravičene odsotnosti z dela, ki jih delavec koristi po določenih pravilnikih o delovnih razmerjih TOZD, pripada delavcu nadomestilo osebnega dohodka.

45. člen

Za čas prekinitve dela, ki nastopi zaradi vremenskih in drugih neprikljub brez krivde delavca, gre delavcu nadomestilo v višini 70 % od njegove obračunske osnove.

Za objektivne razloge, ki izključujejo krivdo delavca za prekinitve dela, se štejejo: elementarne nesreče, omejitve električnega toka, objektivne okvare na strojih, vozilih ali drugih napravah, objektivno pomanjkanje materiala, kar mora biti dokazano in utemeljeno.

Navedeni primeri pogojujejo objektivno prekinitve dela, če ni delavcu mogoče priskrbeti drugega dela.

V času prekinitve dela zaradi objektivnih razlogov, navedenih v drugem odstavku tega člena, je delavec dolžan delati na odprtem delovnem mestu. V kolikor delavec odkloni delo na odprtem delovnem mestu, mu nadomestilo ne pripada.

Vodja delovišča je v primeru prekinitve dela iz objektivnih razlogov, določenih v drugem odstavku tega člena, dolžan priskrbeti delavcu delo na primerem delovnem mestu, če so za to dani pogoji. V kolikor vodja delovišča ne priskrbi dela delavcu, čeprav so za to dani pogoji, delavcu pripada OD, kot nadomestilo v višini obračunske osnove njegovega delovnega mesta. V tem primeru je odgovorni vodja delovišča odgovoren za nastalo škodo materialno in disciplinsko.

C) Nadomestila

46. člen

Za delo v nadurnem času pripada delavcu dodatek v višini, ki je določen v prilogi A tega sporazuma.

47. člen

Za nočno delo pripada delavcu dodatek v višini, ki je določen v prilogi A tega sporazuma.

48. člen

Delavcu, ki v primeru potrebe oz. izpolnjevanja pogodbenih obveznosti do investitorja dela ob nedeljah (oz. dnevih, ki se štejejo kot nedelja) in praznikih, pripada dodatek v višini, ki je določen v prilogi A tega sporazuma.

49. člen

Izjemno težki pogoji dela se določijo v prilogi B tega SaS. Predlog izdelala centralni svet delovnih enot in ga predlaga poslovnemu odboru v domovini v potrditev.

50. člen

Terenski dodatek (znižana dnevica) kot nadomestilo za povečane stroške, ki jih delavci imajo zaradi dela na terenu pripada delavcem v višini in obliki, ki je določen v prilogi B tega sporazuma.

VIII. DNEVNICE, POTNI IN DRUGI STROŠKI

51. člen

Ob razporeditvi na delo v tujino pripada delavcu:

— dnevica, ki je določena v prilogi B tega SS

— povračilo prevoznih stroškov od sedeža TOZD do sedeža DE v tujini

— nadomestilo OD za redni delovni čas, kolikor potuje delavec na redni delovni dan, nadomestilo se obračuna v valuti, ki je določena v prilogi A tega SS

— povračilo stroškov zdravstvenega pregleda in cepljenja

Za povračilo prevoznih stroškov se priznajo prevozniki stroški za prevozno sredstvo, kakršnega je organizirala TOZD.

52. člen

Ob prerazporeditvi iz tujine v matično TOZD pripada:

— dnevica v višini, ki je določena v prilogi B

— povračilo prevoznih stroškov s sedeža DE do sedeža TOZD

— nadomestilo OD za redni delovni dan v tuji valuti

— kadrovska splošna služba DE je dolžna delavcem ob povratku v domovino izročiti ustrezne dokumente, ki jih je delavec dolžan takoj po prihodu v SFRJ dostaviti kadrovski službi matične TOZD.

Delavec, ki je po lastni krivdi premeščen iz tujine v TOZD in delavec, ki se brez pismenega naloga vodje gradbišča vrne iz tujine v TOZD, nima pravice do povračila iz prejšnjega odstavka tega člena.

53. člen

Pri obračunavanju dnevnice za službeno potovanje v tujino v tuji valuti se upošteva samo čas odhoda in prihoda do državne meje, za potovanje z letalom pa čas odhoda in prihoda letala iz in na določeno letališče v državi.

Za čas potovanja na začasno delo v tujino, ko potovanje traja na območju SFRJ, se delavcu obračuna dnevica v YU din na osnovi določil samoupravnih splošnih aktov TOZD. Za službeno potovanje na območju države (v kateri se izvaja investicijska dela) v domovino ali drugo državo se povrne stroški ob pogojih in v obsegu določenem v prilogi B.

V primeru napatitve na zdravljenje v domovino pripada delavcu povračilo potnih stroškov v enaki obliki in višini, kot to velja za prerazporeditev na delo v tujino ali vrnitev v matično TOZD.

Delavcu se povrne prevozniki stroški za potovanje na letni dopust v domovino in sicer za najkrajšo možno relacijo med krajem zaposlitve in sedežem matične TOZD.

Prevozniki stroški za redni letni dopust se delavcu povrnejo tudi v primeru, če se vrne v domovino pred pretekom 6 mesecev od koriščenja zadnjega dopusta, v kolikor je s svojim delom v tujini že zaključil svojo delovno obveznost.

Če delavci ob odhodu na letni dopust v domovino uporabljajo za prevoz lastni osebni avto, imajo pravico do povračila stroškov prevoza po tarifi, ki bi jo plačala TOZD, v kolikor bi bil prevoz organiziran.

55. člen

Delavcu pripada povračilo stroškov za uporabo lastnega osebnega avtomobila v službene namene in sicer v višini, ki je določena v prilogi tega SS.

IX. VRNITEV V DOMOVINO

56. člen

Vrnitev delavca v domovino je potrebno uskladiti sporazumno z delavcem, ob upoštevanju karakterja del. Čas prebit na začasnem delu v tujini, praviloma ne sme biti krajši od 6 mesecev se lahko skrajša samo v naslednjih primerih:

— v primeru bolezni, ki bi delavcu za dalj časa onemogočila opravljanje del

— v primeru potreb posamezne TOZD, da se delavec razporedi na drugo delovno mesto v tujini ali v domovini

— v primeru večjih družinskih problemov delavca

— v primeru zmanjšanja obsega del

— če delavec ne izvrši predpisano kvoto rednih delovnih ur ali če s svojim prispevkom ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta

— če njegovo vrnitev zahtevajo državni organi SFRJ ali države, v kateri se izvajajo dela

— zaradi posebno hudih ali ponavljajočih se kršitev delovnih obveznosti

— v primeru zaključka del ali prekinitve pogodbenih obveznosti

— v primeru upravnih ali drugih ukrepov v državi, kjer se dela izvajajo, oz. ob nastopu okoliščin, ki onemogočajo nadaljevanje del

— o predčasni vrnitvi v domovino odloča vodja DE na pismeni predlog vodje gradbišča

X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

57. člen

Za vsako državo, v kateri se izvajajo investicijska dela, storitve in druga dela, morajo biti izdelane priloge A, B, C, ki so sestavni del tega sporazuma. Priloge se spreminjajo na enak način, kot je določen za sprejem tega sporazuma, razen priloge iz 49. člena.

58. člen

Ta SS se lahko spremeni ali dopolni po enakem postopku, kot je bil sprejet in ko je bila za predlagano spremembo ali dopolnitev opravljena uskladitev s prizadetimi TOZD v smislu določil tega SS.

59. člen

Ta samoupravni sporazum prične veljati, ko ga z večino glasov na svojih zborih sprejmejo delavci vsake TOZD, ki opravlja investicijska dela in druga dela v tujini, kot tudi delavci na gradbiščih v posameznih državah.

60. člen

Z dnem, ko prične veljati ta SS prenehajo veljati vsi SS, ki so bili sklenjeni za posamezna gradbišča oz. države.

Ljubljana, april 1981

priloga A / str. 2.

Št.	Karakteristični naziv del in nalog	Urna ali mesečna osnova v USA \$
-----	------------------------------------	----------------------------------

1.	VODSTVO DELOVNIH ENOT	
1.1.	vodja delovnih enot	2.650
1.2.	vodja projekta 202 D	2.600
1.3.	vodja projekta	2.025
1.4.	pomočnik vodje projekta 202 D	2.150
1.5.	vodja komercialne službe	2.350
1.6.	prevajalec I.	1.550
1.7.	referent za HTV službo	1.550
1.8.	tajnica — inokorespondent	1.300

2.	TEHNIČNI SEKTOR	
2.1.	vodja tehničnega sektorja	2.350
2.2.	pomočnik vodje tehničnega sektorja	2.150
2.3.	prevajalec II.	1.450
2.4.	tajnica — inokorespondent	1.300

3.	IZVEDBENI BIRO	
2.5.1.	vodilni projektant I.	1.925
2.5.2.	vodilni projektant II.	1.785
2.5.3.	samostojni projektant I.	1.550
2.5.4.	samostojni projektant II.	1.500
2.5.5.	projektant	1.250
2.5.6.	risar obdelovalec	775
2.5.7.	risar	685
2.5.8.	kopirec	600

2.6.	OPERATIVNA SLUŽBA	
2.6.1.	vodja montaž I.	1.925
2.6.2.	vodja montaž II.	1.785
2.6.3.	vodja montaž III.	1.610
2.6.4.	vodilni monter I.	4,60
2.6.5.	vodilni monter II.	4,00
2.6.6.	vodilni monter III.	3,90
2.6.7.	monter specialist I.	3,71
2.6.8.	monter specialist II.	3,40
2.6.9.	monter I.	3,16
2.6.10.	monter II.	3,00
2.6.11.	specializirani monter	2,72
2.6.12.	pomožni monter	2,32
2.6.13.	montažni delavec	2,12

2.7.	DELAVNICE	
2.7.1.	vodja predpriprave	4,67
2.7.2.	monter specialist I.	3,71
2.7.3.	monter specialist II.	3,40
2.7.4.	monter I.	3,16
2.7.5.	monter II.	3,00
2.7.6.	specializirani monter	2,72
2.7.7.	pomožni monter	2,32
2.7.8.	montažni delavec	2,12

2.8.	SKLADIŠČA	
2.8.1.	vodja skladišč	4,60
2.8.2.	samostojni skladiščnik	3,90
2.8.3.	skladiščnik	3,16
2.8.4.	pomožni skladiščnik	2,20
2.8.5.	administrativni referent	900
2.8.6.	vodja avtoparka	1.400
2.8.7.	voznik tovornega vozila z dvigalom	3,40
2.8.8.	voznik avtobusa	3,40
2.8.9.	voznik osebnega vozila, kombija	3,16
2.8.10.	avtomehanik I.	3,96
2.8.11.	avtomehanik II.	3,71

2.9. ODDELEK ZA PREIZKUSNO OBRATOVANJE IN POGON

2.9.1.	vodja pogona in vzdrževanja	1.925
2.9.2.	specialist za avtomatiko	1.785
2.9.3.	vodja pogona	1.610
2.9.4.	samostojni usmerjevalec	1.500
2.9.5.	usmerjevalec	1.200
2.9.6.	monter specialist I.	4,26
2.9.7.	monter specialist II.	3,90
2.9.8.	monter I.	3,62
2.9.9.	monter II.	3,45
2.9.10.	specializirani monter	3,12

2.9.11. pomožni monter

2.9.12. montažni delavec

2.10. ODDELEK PRIPRAVE

2.10.1. vodja priprave

2.10.2. samostojni referent v pripravi I.

2.10.3. samostojni referent v pripravi II.

2.10.4. referent v pripravi

3. ODDELEK NABAVE IN TRANSPORTA

3.1. vodja

3.2. samostojni nabavni referent

3.3. nabavni referent

3.4. sam. ref. za transport in špedicijo

3.5. ter zavarovanje

3.6. ref. za špedicijo, transport in zavarovanje

3.7. sam. ref. za obračun izvršenih del

4. ODDELEK KOMERCIALE

4.1. vodja komercialne

4.2. samostojni komercialni referent

4.3. prevajalec I.

4.4. tajnica — inokorespondent

5. FINANČNO-RAČUNOVODSKA SLUŽBA

5.1. vodja FRS

5.2. vodja računovodskega centra I.

5.3. vodja računovodskega centra II.

5.4. višji bilancist

5.5. samostojni bilancist

5.6. sam. referent v knjigovodstvu

6. KADROVSKO SPLOŠNI SEKTOR

6.1. vodja KSS

6.2. tajnica — inokorespondent

6.3. samostojni referent za kadre

6.4. referent za kadre

6.5. socialni delavec

6.6. referent za prijavo in odjavo delavcev

6.7. referent za samozaščito

6.8. administrativni referent

6.2. NASELJE

6.2.1. vodja naselja

6.2.2. vodja naselja II.

6.2.3. oskrbnik zgradb

6.2.4. kuhar I.

6.2.5. kuhar II.

6.2.6. čistilka

6.2.7. pomožni delavec

6.2.8. ekonom nabavljac

7.3. AMBULANTA

7.3.1. zdravnik

7.3.2. višja medicinska sestra

Osebni dohodek se obračuna v US\$, razen delovnih del in stalnosti, ki se obračunata v dinarjih. Osnovni izračun minulega dela in stalnosti je dinarska vrednost osebnega dohodka v tujini.

priloga A

Kriteriji za osebne dohodke delavcev, ki delajo dela in naloge vodenja

vnost in pogoje dela, ob izpolnitvi planskih za-
žitev, upravičeni do povečanja OD skladno z
seženimi rezultati dela.

Za preseganje plana pripada tem delavcem na
sečno osnovo naslednja stimulacija:

Kumulativno izvrševanje planirane dinamike v %

0% — 0%
1% — 2%
2% — 4%
3% — 6%
4% — 8%
5% — 10%
6% — 11%
7% — 12%
8% — 13%
9% — 14%
10% — 15%
11% — 16%
12% — 17%
13% — 18%
14% — 19%
15% — ali več — 20%

INDIVIDUALNA USPEŠNOST DELA:

Svet delovne enote mesečno, na podlagi delavče-
ga dela in njegovih rezultatov in v tem spora-
mu določenih kriterijev določi višino ocene v
skladu s 35. členu tega sporazuma.

**RAZPOREDITEV NA ZAČASNO DELO V
IRAKU IN PRERAZPOREDITEV V DOMOVINO**

Ob razporeditvi na začasno delo v Irak oz. ob vr-
nitvi v domovino pripada delavcu za čas potovanja
na območju SFRJ (sedež podjetja — jug. državna
letališče Beograd) poleg nadomestila OD za
redni delovni čas še dinarska dnevnic:

nad 12 ur polna dnevnic
od 8 do 12 ur polovična dnevnic

Za čas potovanja od prestopa državne meje (ali
letališče Beograd) do prihoda na sedež DE Irak,
pripada delavcu še devizna dnevnic, ki je določe-
na z veljavnim zveznim zakonom o najvišjih zne-
skih dnevnic, ki se priznavajo delavcem zveznih
upravnih organov in zveznih organizacij:

nad 12 ur polna devizna dnevnic
od 8 do 12 ur polovična devizna dnevnic

V kolikor v primerih iz prejšnjih dveh odstavkov,
pripada na čas potovanja delavec nima pravice niti do
dinarske, niti do devizne dnevnice, potovanje do
gradbišča v tujini pa traja skupno več kot 8 ur,
pripada delavcu dnevnic za toliko ur, kolikor bo
potovanje trajalo potovanje in sicer za polovico časa
potovanja ustreznih del dinarske, za drugo polovico
potovanja ustreznih del devizne dnevnice.

Ob razporeditvi na delo v Irak oz. ob vrnitvi v
domovino pripada delavcu še sledeče:
— povračilo prevoznih stroškov,
— povračilo stroškov prenočevanja (če delavec
predloži k potnemu obračunu račun za preno-
čevanje, se mu povrne stroški prenočevanja
in 70% devizna oz. dinarska dnevnic),
— povrnitev stroškov za prtljago, če je prtljaga, ki
jo delavec nosi s seboj, službeni material oz. po-
vrnitev stroškov za osebno prtljago do 10 kg
nad težo, ki je bračunana v ceni vozovnice,
— povrnitev stroškov letališke takse.

**I. SLUŽBENO POTOVANJE NA OBMOČJU
IRAKA**

Na podlagi potnega naloga, ki ga predhodno
dobri vodja DE Irak, pripada delavcu za čas poto-
vanja na območju, kjer se dela izvajajo (nad 30 km
od delovišča) poleg nadomestila OD za redni de-
lovni čas še:

— polna dnevnic (nad 12 ur) 5 ID
— polovična dnevnic (8—12 ur) 3,5 ID
— povračilo prevoznih stroškov
— povračilo eventualnih nočitvenih stroškov

Izplačilo potnih stroškov se izvrši v iraških dinar-
ih. Za tako potovanje mora biti k obračunu potnih
stroškov priloženo poročilo o opravljenem službenem
potovanju.
Če je v času službenega potovanja v Iraku zago-
ovljena delavcu prehrana in prenočišče, je pripa-
dajoča dnevnic znižana za 50%. Če pa je zagoto-
vana samo prehrana ali samo prenočišče, je pripa-
dajoča dnevnic znižana za 30%.

**II. SLUŽBENO POTOVANJE V DOMOVINO
ALI V DRUGO DRŽAVO**

A.
Delavcu, ki je na začasnem delu v Iraku in služ-
beno potuje v domovino, pripada na podlagi pot-
nega naloga, ki ga predhodno odobri vodja DE
Irak, povračilo potnih stroškov v enaki obliki in vi-
šini, kot je določeno v točki I. A.
Za tako potovanje mora biti k obračunu potnih
stroškov priloženo poročilo o opravljenem potova-
nju.

B.

Delavcu, ki je na delu v Iraku in službeno potuje
v drugo, sosednjo državo, pripada poleg nadome-
stila OD za redni delovni čas še pravica do povračila
potnih stroškov v naslednji obliki:

- inozemska dnevnic, ki je določena z veljavnim
zveznim odlokom o najvišjih zneskih dnevnic za
posamezno državo,
- povračilo prevoznih stroškov,
- povračilo stroškov prenočitve ob predložitvi ra-
čuna.

IV. TERENSKI DODATEK

Za pokrivanje povečanih življenjskih stroškov
na terenu pripada delavcu t. i. »terenski dodatek«.
Višino terenskega dodatka določa centralni svet
delovnih enot na podlagi indeksov povišanja živ-
ljenjskih stroškov, ki ga ugotovi računovodski cen-
ter.

Terenski dodatek pripada tudi za dela proste
dneve, vendar pod pogojem, da je bil delavec na
dela prosti dan na gradbišču.

Za čas odsotnosti z dela (razen bolniškega staleža
na gradbišču) terenski dodatek delavcu ne pripada.
Prav tako tudi ne v primeru, ko se delavec nahaja
na zdravljenju v bolnišnici, kjer ima zagotovljeno
celotno oskrbo.

Izplačilo terenskega dodatka se v celoti izvrši v
iraških dinarjih.

Če je delavcu na gradbišču zagotovljena pre-
hrana in bivanje nima pravice do terenskega do-
datka.

Zaradi izjemno težkih pogojev dela se na osnovi
predloga centralnega sveta delovnih enot in potrdi-
te poslovnega odbora v domovini prizna na ome-
nenih lokacijah dodatek (čl. 49):

	US\$ na dan
Albnisa	2,00
Baghdad	—
Habanija	5,00
Kut	5,00
Rudba	10,00
Nasirija	10,00
Amara	5,00
Basra	10,00
Mosul	2,00
Dokhan	7,00
Kirkuk	3,00

I. LETNI DOPUST Ad čl. 25., 28., 43., 54.

Delavcu, ki se nahaja na delu v Iraku, pripada
pravica do rednega letnega dopusta in nadomestila
zanj pod pogoji, ki so navedeni v zgoraj cit. členih.

Delavec ima pravico do povrnitve potnih stro-
škov za korišćenje letnega dopusta v domovini po
6. mesecih bivanja v Iraku.

Za posebno težke delovne pogoje pripada de-
lavcu za vsak mesec, ki ga prebije na delu v Iraku
dodatno 1 dan dopusta (montažni dopust).

V primeru prerazporeditve delavca v domovino,
je le-ta dolžan te dneve izkoristiti takoj ob po-
vratku v domovino, sicer mu pravica do montaž-
nega dopusta zapade.

Tisti del rednega dopusta, ki ga delavec iz objek-
tivnih vzrokov ni mogel v času bivanja v domovini
do kraja izkoristiti, se prenese v delavčev do-
pustno kartico v naslednje koledarsko leto.

Štirje dnevi potovanja na dopust v domovino in
povratek v Irak se ne štejejo v redni letni dopust.

III. DRŽAVNI PRAZNIKI IRAKA IN SFRJ

Delavci na začasnem delu v tujini praznujejo:

Prazniki Iraka:

— 6. januar	Dan Armije
— 8. februar	Dan Revolucije
— 21. marec	Dan pomladi
— 14. julij	Dan Republike Irak
— 17. julij	Dan Partije Irak

Prazniki SFRJ:

— 1. januar	Novo leto
— 1. maj	Praznik dela
— 4. julij	Dan borca
— 29. november	Dan republike

Če novo leto, 1. maj ali 29. november padejo
na petek, se šteje praznik tudi naslednji delavnik.

**1. Osnove za obračun OD za redni delovni čas
v USA\$ in Cl\$:**

Operativa	USA\$	Cl\$
1. montažni delavec	2,12	2,33
2. pomožni monter	2,33	2,56
3. specializirani monter	2,60	2,86
4. monter II.	2,80	3,08
5. monter I.	3,00	3,30
6. monter specialist	3,25	3,58
7. vodilni monter III.	3,42	3,76
8. vodilni monter II.	3,70	4,07
9. vodilni monter I.	4,20	4,62
10. izolater II.	2,80	3,08
11. izolater I.	3,00	3,30
12. izolater specialist	3,25	3,58
13. vodilni izolater II.	3,42	3,76
14. vodilni izolater I.	3,70	4,07
15. voznik kombija, oseb. avtomobila	2,84	3,12
16. voznik tov. avtomobila	3,01	3,31
17. voznik tov. avtomobila z dvigalom	3,07	3,38
18. vodja montaž III — mesečno	1,191	1,310
19. vodja montaž II — mesečno	1,473	1,620
20. vodja montaž I — mesečno	1,607	1,768
21. vodja kompl. objektov II	1,607	1,768
22. vodja kompl. objektov I	1,716	1,888
23. vodja operat. izved. in montaže	1,681	1,849

Komunala

1. pomožna kuharica	688	757
2. kuharica	800	880
3. vodja naselja	1,290	1,419
4. ekonom	858	944

Režija

1. vodja delovne enote	1.958	2.175
2. vodja finančno računovodske službe	1.823	2.025
3. administrativni referent	880	968
4. referent za obračun OD	858	944
5. nabavni referent	1.050	1.155
6. sam. nabavni referent	1.191	1.310
7. sam. ref. v knjigovodstvu	1.155	1.270
8. prevajalec za tuj jezik	1.083	1.191
9. risar obdelovalec	745	820
10. projektant obdelovalec	958	1.054
11. projektant	1.191	1.310
12. sam. projektant	1.326	1.459

Minulo delo in stalnost se obračunata v dinarjih.
Osnova za izračun je dinarska vrednost osebnega
dohodka v tujini.

NADURNO DELO Ad čl. 46., 47., 48.

Za delo, ki traja dalj kot polni delovni čas (nad
42 ur tedensko), za delo na dan državnih praznikov
in za nočno delo veljajo naslednji podatki:

- dodatek za delo, ki traja dalj kot polni
redni delovni čas (čl. 46) 50%
- dodatek za delo ob državnih praznikih
in nedeljah (čl. 48) 50%
- dodatek za nočno delo (čl. 47) 35%

Dela in naloge oz. delov. podr.	Stopnja merjenja in ocenjevanja	merila		
		količina	kvaliteta	gospodarnost
Obdelava materiala (proizv. dela)	1. neuspešno	—5	—3	—2
	2. delno uspešno	—2	—2	—1
	3. povpr. usp.	0	0	0
	4. nadpovpr. usp.	5	3	2
	5. odlično	10	6	4
Obdelava podatkov (rež. dela)	1. neuspešno	—3	—5	—2
	2. delno uspešno	—2	—2	—1
	3. povpr. uspešno	0	0	0
	4. nadpovpr. usp.	3	5	2
	5. odlično	6	10	4

NDR (konv. in klirin. podr.)

priloga A / str. 4

Merila in osnove za ocenjevanje količine se
lahko uporabljajo le za dela in delovne naloge, za
katere niso izdelana merila za individualno ali sku-
pinski merjenje delovnega uspeha.

Svet delovne enote mesečno, na podlagi delavče-
vega dela in njegovih rezultatov in v tem spora-
zumu določenih kriterijev določi višino ocene v
smislu 35. člena tega sporazuma.

DELITEV PO REZULTATIH DELA

Ugotavljanje rezultatov dela proizvodnih delav-
cev se vrši na podlagi meril določenih v SS o nor-
mah za montažno dejavnost.

Izplačilo presežka norme se izvrši v valuti, v ka-
teri delavec prejema osebni dohodek.

Delavci, katerih dela ni mogoče ovrednotiti s
tehničnimi normami, se na podlagi opravljenih de-
lovnih nalog, določenih glede na odgovornost, za-
htevnost in pogoje dela, ob izpolnitvi planskih za-
dolžitev, upravičeni do povečanja OD skladno z
doseženimi rezultati dela.

Za preseganje plana pripada tem delavcem na
mesečno osnovo naslednja stimulacija:

Kumulativno izvrševanje planirane dinamike v %

100% — 0%
101% — 2%
102% — 4%
103% — 6%
104% — 8%
105% — 10%
106% — 11%
107% — 12%
108% — 13%
109% — 14%
110% — 15%
111% — 16%
112% — 17%
113% — 18%
114% — 19%
115% — ali več — 20%

NDR (konv. in klirin. podr.)

priloga B / str. 1.

I. TERENSKI DODATEK

Za pokrivanje povečanih življenjskih stroškov
na terenu pripada delavcu t. i. »terenski dodatek«.
Višino terenskega dodatka določa svet delovne
enote na podlagi indeksov povišanja življenjskih
stroškov, ki ga ugotovi računovodski center.

Terenski dodatek pripada tudi za dela proste
dneve vendar pod pogojem, da je bil delavec na
dela prosti dan na gradbišču.

Za čas odsotnosti z dela (razen bolniškega staleža
na gradbišču) terenski dodatek delavcu ne pripada.
Prav tako tudi ne v primeru, ko se delavec nahaja
na zdravljenju v bolnici, kjer ima zagotovljeno ce-
lotno oskrbo.

Izplačilo terenskega dodatka se izvrši v M/NDR.
Če je delavcu na gradbišču zagotovljena pre-
hrana in bivanje nima pravice do terenskega do-
datka.

**II. SLUŽBENO POTOVANJE
NA OBMOČJU NDR**

Na podlagi potnega naloga, ki ga predhodno
odobri vodja gradbišča, pripada delavcu poleg nad-
domestila OD za redni del. čas še povračilo potnih

NDR (konv. in klirin. podr.)

priloga A — str. 3

Delavci z mesečno obračunsko postavko nače-
loma nimajo pravice do plačila za nadurno delo v
smislu prvega odstavka tega člena. Le izjemoma je
možno plačilo nadurnega dela tem delavcem, ven-
dar mora za vak primer izdati nalog za nadurno
delo vodja delovne enote.

DODATEK NA POGOJE DELA

Za izjemno nevarne in zdravju škodljiva dela ima
delavec pravico do nadomestila v naslednjih prime-
rih:

- montažna dela v rovih, jaških zaprtega tipa in
pri delih, kjer so potrebna posebna zaščitna sred-
stva — 0,20 USA \$ ali 0,22 Cl \$
- na odprtem gradbišču za opravljanje del med
betoniranjem in vlaganjem instalacijskih elemen-
tov — 0,20 USA \$/h ali 0,22 Cl \$
- dela na višini nad 8 m na odprtih konstrukci-
— 0,24 \$/h ali 0,26 Cl \$

**INDIVIDUALNA USPEŠNOST DELA
(ocenjevanje gospodarnosti)**

Izračun uspešnosti, (ki ne more presegati 20%
od osnovne vrednosti del oz. nalog po 36. čl. tega
sporazuma) se opravi takole:

**stroškov za čas potovanja na območju NDR in sicer
nad 12 km izven objekta:**

- polna dnevnic: nad 12 ur — 37 M/NDR
- polovična dnevnic 8 — 12 ur — 26 M/NDR
- povračilo prevoznih stroškov, določenih v
potnem nalogu
- povračilo stroškov prenočitve

NDR (konv. in klirin. podr.)

priloga B / str. 2

Izplačilo potnih stroškov se izvrši v valuti
M/NDR. Za tako potovanje mora biti k obračunu
potnih stroškov priloženo poročilo o opravljenem
službenem potovanju.

Če je v času službenega potovanja na območju
NDR delavcu zagotovljena prehrana in prenočišče,
se pripadajoča vzhodno-nemška dnevnic zniža za
50%. Če pa je zagotovljena samo prehrana ali
samo prenočišče, se pripadajoča dnevnic zniža za
30%.

**III. Razporeditev na začasno delo v NDR in pre-
razporeditev v matično TOZD**

Ob razporeditvi delavca na začasno delo v NDR
ter ob vrnitvi v domovino mu pripada za čas poto-
vanja na območju SFRJ (sedež podjetja — jugo-
slovska državna meja) poleg nadomestila OD za
redni delovni čas še dinarska dnevnic, in sicer:
— nad 12 ur — polna dnevnic
— 8 — 12 ur — polovična dnevnic

Za čas potovanja od prestopa jugoslovske
meje pa do prihoda na sedež DE v NDR devizna
dnevnic, in sicer:
— nad 12 ur — polna devizna dnevnic
— 8 — 12 ur — polovična devizna dnevnic

Višina devizne dnevnice je določena z veljavnim
zveznim odlokom o najvišjih zneskih dnevnic, ki se
priznavajo delavcem zveznih upravnih organov in
zveznih organizacij.
Poleg dinarske oz. devizne dnevnice pripada de-
lavcu tudi:
— povračilo prevoznih stroškov (za povračilo se
priznavajo stroški v višini cene vozovnice za vlak —
II. razr., če v potnem nalogu ni drugače določeno)
— povračilo stroškov prenočitve ob predložitvi
računa

NDR (konv. in klirin. podr.)

priloga B / str. 3.

**IV. Službeno potovanje v domovino ali v drugo, so-
sednjo državo**

A. Službeno potovanje v domovino
Delavcu, ki je na začasnem delu v NDR in služ-
beno potuje v DO, pripada povračilo potnih stro-
škov za čas potovanja v domovino ter nazaj na
gradbišče v NDR, pod enakimi pogoji, kot so na-
vedeni v točki III priloge B.

Za tako potovanje, ki ga predhodno odobri
vodja gradbišča, mora biti k obračunu potnih stro-
škov priloženo poročilo.

B. Službeno potovanje v drugo, sosednjo državo

Delavcu, ki je na začasnem delu v NDR in ki
službeno potuje v drugo, sosednjo državo (ZRN,
Avstrija), pripada poleg nadomestila OD za redni
delovni čas še pravica do povračila potnih stroškov
v naslednji obliki:

- inozemska dnevnic, ki je določena z veljav-
nim zveznim odlokom o najvišjih zneskih dnevnic,
ki se priznavajo delavcem zveznih upravnih orga-
nov in zveznih organizacij

JUNIJA V BEOGRADU

TRETJI KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV

ODLOMKI IZ INTERVJUJA S PREDSEDNIKOM RS ZSS

Pogovor s predsednikom koordinacijskega odbora SRS za pripravo kongresa, Vinkom Hafnerjem, za Radio Ljubljana o III. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo junija letos v Beogradu.

Ne gre samo za manifestacijo, ki je najpomembnejši družbenopolitični dogodek v Jugoslaviji letos. Gre predvsem za celovito aktivnost v pripravah na kongres. V preostalih petih mesecih bi morali delovati tako, da bo III. kongres samo končni izraz aktivnosti, v katerih naj že praktično in ne zgolj teoretično dograjujemo ter izboljšujemo tisto, kar moti še hitreje uveljavljanje socialističnega samoupravljanja.

Prvi kongres samoupravljalcev je bil leta 1957 v Beogradu, drugi leta 1971 v Sarajevu, tretji kongres bo spet v Beogradu. Bolj kot letnice je pomembna vsebina in akcije, ki so sledile. Oba dosedanja kongresa sta bila v časih, ko je razvoj samoupravljanja v določenem smislu zastajal. Tako je bil nujen trdnjejši dogovor, ki so mu pozneje sledile celo izpopolnitve v ustavi. Tudi v tem času pogosto rečemo, da so na poti nadaljnega razvoja socialističnega samoupravljanja nekateri ovire. Z vsoto odločnosti lahko rečemo, da niso nepremostljive.

Priprave na ta dogodek so stekle na pobudo tovariša Tita, ki jo je dal v svoji zadnji novoletni poslanici. Osnovni namen je, da vsestransko razčlenimo, prikažemo in afirmiramo dosežke v razvoju socialističnega samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov. Hkrati naj ob tem razgalimo težave in vzroke, ki pogojujejo nekatera odstopanja, oziroma zaostajanja pri uresničevanju dogovorjenega sistema, in da se na podlagi novih spoznanj dogovorimo, kako mobilizirati vse razpoložljive sile, organizacije in posameznike za hitrejši napredek socialističnih samoupravnih odnosov.

Naloga, ki smo si jo zastavili, pa nikakor ne more biti ločena od tistih, za katere smo se že opredelili in dogovorili. To je gospodarska stabilizacija. Naša družbena skupnost se v tem tako zahtevnem stabilizacijskem boju ukvarja še z enako pomembno nalogo, s srednjeročnimi perspektivami, torej z načrti, od katerih bo upoštevala razmere doma in v svetu — odvisen naš jutrišnji dan.

Vprašanje: Osnovna tema kongresa je združeno delo v boju za socialistično samoupravljanje in družbenoekonomski razvoj. Težiče je torej na združenem delu, njegovih pravicah, odgovornostih in obveznostih. Kako bi lahko označili največje dosežke v dosedanjem obdobju socialističnega samoupravljanja, katere so najbolj pozitivne rešitve, kateri so najbolj ustvarjalni napor?

Vinko Hafner: Ni sporno, da smo v obdobju teh 30. let — odkar je bil sprejet zakon o delavskih svetih, pa tudi po 1. in 2. kongresu samoupravljalcev, zlasti še po uveljavljanju sedanje ustave in zakona o združenem delu — dosegli resnično velik napredek v razvoju samoupravljanja. Če bi to opredelili, menim, da smo v dobru meri že uresničili revolucionarno geslo, s katerim je tovariš Tito obrazložil pred 30. leti zakon o delavskih svetih, to je »tovarne delavcem«. Drugače povedano to pomeni, da delavec v tozdu danes že v mnogem resnično razpolaga z rezultati svojega dela, je v nekem smislu gospodar. To hkrati pomeni, da se je tozdo dosedaj že uveljavil kot te-

meljna samoupravna skupnost za krepitev delavčevega samopravnega položaja. Pri tem je zelo pomembno, da se je v tem času zelo okrepil družbeni značaj dohodka, ki je zasnovan na družbeni lastnini proizvodnih sredstev in seveda tudi na podružbenem delu, in da je to pomembno vodilo družbenega napredka.

Pomemben dosežek v tem času je tudi uveljavljanje delegatskega sistema. Res je, da je to šele njegov začetek, ampak vseeno, delegatski sistem je postal odločilni vzvod za uveljavljanje delavčevega vpliva na celotno družbo, na razpolaganje s celotnim ustvarjenim dohodkom. To so veliki dosežki dosedanjega 30-letnega razvoja samoupravljanja.

Vprašanje: Kateri so problemi, katere so slabosti, ki otežujejo hitrejši razvoj samoupravnih odnosov? Eden od namenov kongresa je prav kritična ocena sedanje stopnje razvoja skozi razvoj samoupravljanja!

Odgovor: Želim opozoriti, da je socialistično samoupravljanje zelo izvorno in zagotovo najboljša pot k osvoboditvi dela in delavcev, torej najboljša pot ka nparedku in humanizaciji celotne družbe. Vendar pa to ni prav ravna in široka cesta, kot bi kdo mislil, in ki kar hitro privede k cilju. V nekem smislu je še dokaj ozka in vijugava pot, ki ima sicer jasen cilj, vendar je možno tudi skreniti z nje.

Poleg tega bi rad povedal, da razvoj samoupravljanja tudi ni odvisen samo od dobre želje delavcev in ne samo od aktivnosti zavestnih družbenih sil, komunistov, sindikatov, socialistične zveze in drugih, temveč je odvisen od čisto objektivnih okoliščin. Te pa so predvsem v razvitosti proizvodjalnih sil, v stopnji gospodarske razvitosti, pa tudi v družbeni kulturi, zavesti delavcev. Upoštevati je seveda treba, da obstajajo tu in tam resni odpori proti razvoju samoupravljanja, deloma v preživelih kapitalističnih in etatističnih družbenih odnosih, ki na nek način vegetirajo še danes.

Vprašanje: Končno je tudi prav, da v osnovnih organizacijah dosežemo to mibilnost in akcijsko sposobnost za premaganje vsakodnevnih težav.

Odgovor: Prav, naloga sindikatov — ki so navsezadnje organizirani v vseh organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih — je ustvarjati pozitiven odnos in pozitivno vzdušje med delavci za uspešne priprave na kongres in za njegovo pravo družbeno odmevnost.

Sindikati so samo eden od nosilcev priprav na kongres. Tu sta še zlasti pomembni socialistična zveza delovnega ljudstva kot organizirana fronta socialističnih sil in seveda zveza komunistov kot avantgarda delavskega razreda in najbolj vplivna družbena sila. Zato moramo priprave na III. kongres tesno povezovati tudi s pripravami na 9. kongres Zveze komunistov Slovenije in na 12. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Te priprave so se že začele.

Vprašanje: Sporočilna vrednost kongresa samoupravljalcev bo v njegovi resoluciji in v njegovih dokumentih. Kako bomo pristopili k snovanju kongresne resolucije?

Odgovor: Pravzaprav so osnovna izhodišča za vsebino kongresa že podana s tezami, ki so bile objavljene in se je razprava o njih praktično že začela. V pripravi je tudi že osnutek resolucije in ta bo predvidoma tja do konca marca ali v začetku aprila že v

neposredni javni razpravi v vseh tozdih, v vseh družbenih organizacijah itd. Seveda bo razprava o vsebini resolucije lahko veliko pripomogla k njeni izpopolnitvi še na samem kongresu.

Vendar, bistvo kongresa in priprav nanj ni v njegovi resoluciji in v njegovem poteku, bistveno je spodbujanje delavcev in celotne družbe, da pripravijo na kongres izrabijo za listno kritično preverjanje stvarne razvitosti samoupravnih odnosov in vsakem konkretnem delovnem in družbenem okolju. Vsakdo mora iz teh priprav povzeti svoje konkretne sklepe, kako naprej z razvojem samoupravljanja.

Da bi kongres dosegel svoj namen, je bistvena njegova odmevnost v samih pripravah, v spreminjanju razmer v družbeni bazi in seveda tudi odmevnost v celotni družbi po kongresu. To pa je možno doseči samo s temeljito in poglobljeno pripravo. Zato moramo priprave voditi tako, da bo kongres imel prav tako ali vsaj podobno odmevnost, kot sta jo imela prva dva in kakršen je bil njun vpliv.

Vprašanje: V teh dneh so stekle tudi organizacijske in tehnične priprave — največ pozornosti bo vsekakor treba nameniti kadrovanju delegatov. Iz Slovenije bo na kongresu sodelovalo 212 delegatov, skupaj bo na III. kongresu samoupravljalcev približno 1.700 delegatov iz cele naše skupnosti. Delegate bomo volili po dogovorjenem ključu — na štiri tisoč delavcev en delegat. Mimogrede podatek: v tem trenutku je v Jugoslaviji zaposlenih nekaj nad pet milijonov 650 tisoč ljudi. To je tudi vprašanje — kakšen bo način izbire delegatov za kongres samoupravljalcev, kako bomo izvedli volitve?

Odgovor: Navodila za izvolitev delegatov so že sprejeta. Na približno štiri tisoč delavcev bomo volili enega delegata, s tem da v vsaki republiki izvolimo še 20 delegatov iz družbenopolitičnih organizacij. Tako da Slovenija — kot je bilo rečeno — 212 delegatov. Evidentiranje teh delegatov se bo začelo prav zdaj. V vseh oblikah sestajanja delavcev, političnega in samoupravnega, bodo tudi začeli z evidentiranjem delegatov, nato bodo občinski koordinacijski odbori predlagali končno listo delegatov, do 15. aprila pa morajo posebna volilna telesa, sestav-

Člani predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Ljubljana Bežigrad in člani koordinacijskega odbora za pripravo na 3. kongres samoupravljalcev so med 49 evidentiranimi delavci oblikovali predlog osmih kandidatov za delegate Bežigrada na kongresu v Beogradu. Med kandidati za delegate je tudi Martin Kosmina iz DO Promont. O predlaganih kandidatih bodo razpravljali v vseh organizacijah združenega dela, družbenopolitičnih organizacijah, občinskih in samoupravnih interesnih skupnostih. Volitve delegatov so predvidene med 12. in 13. aprilom v štirih volilnih telesi.

ljena iz delegatov tozdiv in skupnosti iz vse občine ali pa v velikih delovnih organizacijah, na razširjenih sejah delavskih svetov izvoliti delegate. Pri tem je pomembno, da zagotovimo tak sestav delegatov, da bodo to res — kot temu učeno pravimo — avtentično predstavniki delavskega razreda in samoupravljalcev. Zato je postavljena zahteva, naj bo tri četrtine delegatov delavcev iz neposredne proizvodnje in iz tako imenovane osnovne proizvodnje. Ne gre torej samo za delavce v neposredni proizvodnji, ampak je, na primer, profesor v nekem raziskovalnem inštitutu, zdravnik v bolnišnici, lahko delegat. Poleg tega moramo zagotoviti ustrezno sestavo z vidika udeležbe žensk in mladih ljudi. V bistvu gre za to, da so to dobri, pošteni delavci, ki imajo v svojem delovnem okolju in v družbi ugled. Vrh tega morajo seveda imeti potrebne izkušnje v samoupravljanju in morajo biti sposobni, po potrebi, tudi na samem kongresu zagovarjati svoja stališča, posredovati mnenje svojega okolja, in po kongresu delovati za uveljavljanje njegovih stališč.

Vprašanje: V osnovnih organizacijah zveze sindikatov ta čas poteka številne aktivnosti — omenimo naj le razprave ob sprejemanju zaključnih računov, potem priprave pri sprejemanju načrtov razvoja, poleg tega so tu še sindikalne volilne konference. Jasno je, da bo treba vsoto široko paleto aktivnosti nekako povezati. Kako?

Odgovor: Vprašanje je zelo pomembno, kajti važno je, da priprave na kongres povežemo z reševanjem vseh praktičnih ekonomskih in družbenih vprašanj v našem združenem delu in v družbi ter hkrati izkoristimo vse oblike sestajanja delavcev, politične sestanke in druge za informiranje delavcev o vsebini in pripravah na kongres ter o zahtevi, da sami ocenijo svoj družbenoekonomski položaj. Trenutno je npr. zelo pomembna priložnost obravnavanje zaključnih računov za leto 1980, ko bodo delavci poleg sprejetja zaključnih računov razpravljali tudi o predvidevanjih v svojih planskih aktih za letošnje leto v skladu s smernicami za stabilizacijo, z dogovorom o razporejanju dohodka, ko bodo to povezovali tudi s sprejemanjem srednjeročnih planov itd. Zato bi kazalo te sestanke še bolj izrabiti — poleg solidne obravnave vseh teh vprašanj — tudi za animiranje delavcev za kongres.

Vprašanje: Ali bo na kongresu samoupravljalcev katera od točk dnevnega reda posvečena vprašanjem nenehnega širjenja administracije oziroma vprašanjem pravičnega vrednotenja dela neposrednih proizvajalcev in ljudi, ki delajo v pisarnah? V bistvu gre za dve vprašanji, najprej za vprašanje širjenja administracije in nato za vprašanje o svobodni menjavi dela — o tem poteka v naši družbi prav v teh dneh pospešena akcija, predvsem kar zadeva nenehno širjenje administracije.

Odgovor: Vprašanje je pomembno in bo obravnavano na kongresu, saj je omenjeno že v izhodiščih zanj. O nagrajevanju administrativnih delavcev in delavcev v neposredni proizvodnji smo slovenski sindikati zavzeli določeno in dovolj konkretno stališče na naši 2. konferenci decembra lani, ko smo zahtevali, da je treba zagotoviti kvalificiranim delavcem v proizvodnji, nosilcem proizvodnje, vsaj takšen osebn dohodek kot delavcem na administrativnotehničnih poslih s srednjo izobrazbo. To seveda ne pomeni vseh delavcev s srednjo izobrazbo, ker mnogi opravljajo tudi zelo zahtevna dela organizatorjev proizvodnje. To vprašanje bo celo eno od najpomembnejših na samem kongresu.

Kar pa zadeva širjenje administracije, je v teku resna družbena akcija, ki morda ne bo prinesla zmanjšanja administracije, bo pa zavrta njeno širjenje. Menim, da smo to sposobni napraviti, in to predvsem s krepitvijo družbenega vpliva delavcev v neposredni proizvodnji, ki so najbolj zainteresirani, da je družbena nadgradnja, vključno z administracijo, taka, da koristi združenemu delu. Celotnemu ekonomskemu in kulturnemu napredku naše družbe. Delavci v neposredni proizvodnji morajo v večji meri vplivati na odmerjanje obsega administracije, pa tudi na dohodek delavcev v administraciji. Ta danes

očitno še ni čisto pravično razdeljen, tudi zato ne, ker nagrajevanje po delu v administraciji, pa tudi v raznih strokovnih službah ni speljano tako, da bi strokovne delavce v največji možni meri spodbujalo k večji produktivnosti dela in boljšemu gospodarjenju.

Vprašanje: Posebno tematsko področje kongresa je predvidena obravnava delovanja delegatskega sistema in odnosov v njem.

Odgovor: Zelo pomembno je, da bo kongres obravnaval področje delegatskih odnosov kot eno bistvenih vprašanj. Gre pravzaprav za to, kako to izredno važno obliko samoupravljanja razviti do tega, da bo delegatski sistem stvarno orodje delavcev za krepitev njihovega vpliva na delitev in uporabo celotne novoustvarjene vrednosti, na porabo celotnega dohodka, na celotno družbeno repro-

dukucijo, od tozda do federacije. **Vprašanje: Kako spodbuditi aktivnostne družbene sile, osnovne organizacije ZK, osnovne organizacije sindikatov, krajevne organizacije SZDL, da bi tvorno sodelovale v pripravah na III. kongres samoupravljalcev?**

Odgovor: Del naporov, da bi se organizacije ali — kot pravimo — vestne družbene sile maksimalno gažirale za kongres in za pozitivno spreminjanje družbenih razmer, pravzaprav že teče. Na primer sestnanji, ki jih bomo imeli v tem tednu pa vse druge oblike informiranja, tudi najin pogovor je med oblikami, kako angažirati prav te glavne sile družbene aktivnosti v tozdih krajevnih in delovnih skupnostih. Po tonskem zapisu — iz informacije RS ZSS za obveščanje v združenem delu

USKLAJENE PRIPOMBE K OSNUTKU SAMOUPRAVNA SPORAZUMA O MEDSEBOJNIH PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN ODGOVORNOSTIH MED TOZD INŽENIRING IN OSTALIMI ZDRUŽENIMI TOZD

(OSNUTEK JE BIL OBJAVLJEN V FEBRUARSKEM STEVILKI GLASNIKA str. 6, 7)

Komisija za samoupravljanje SOZD IMP je na svoji seji dne 7. 1981 obravnavala pripombe DO Emond in DO Klimat k osnutku sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD Inženiring in izvoz-uvoz in združenimi TOZD in sklenila, da se osnutek dopolni kolo:

1.1. dopolni se čl. 26/1, alineja 5, ki se glasi:
— merila za razporejanje skupnega prihodka oz. dohodka in drugo pogoji za njuno ugotavljanje in razporejanje (za investicijska dela domovini opredelimo ceno storitev za komercialne storitve in za storitve izvedbe, za investicijska dela v tujini opredelimo plan stroškov storitve delavcev v delovni enoti v tujini in plan stroškov za storitve delavcev TOZD Inženiring, ki delajo doma izključno za tujino)

1.2. dopolni se čl. 39 v novo alinejo, ki se glasi:
— na skupnih sestankih predstavnikov TOZD Inženiring in predstavnikov komercialnih služb združenih DO in TOZD se usklajujejo skupne operativne zadeve iz pristojnosti komercialnih služb (akcijski skupen nastop in realizacijo planov prodaje oz. nabave)

2.0. Osnutek se z gornjimi dopolnitvami kot predlog posreduje SOZD IMP.

Predsednik komisije za samoupravljanje BORUT WILDMAN

— povračilo prevoznih stroškov in stroškov prenočitve ob predložitvi računa.	Predsednik zbora delavcev
V. Uporaba osebnega avtomobila v službene namene	TOZD
Delavec ima na podlagi potnega naloga, ki mu ga odobri vodja gradbišča, pravico do povračila stroškov za uporabo osebnega avtomobila v službene namene v višini 30 % cene bencina v NDR.	TOZD
NDR (konv. in klinir. podr.)	TOZD
priloga C / str. 1	TOZD
I. Redni letni dopust čl. 25 — 28., 43., 54.	TOZD
Delavcu pripada za čas del na deloviščih v NDR pravica do rednega letnega dopusta in nadomestila zanj pod pogoji, ki so navedeni v zgoraj cit. členih.	TOZD
Za posebne delovne pogoje pripada delavcu za vsak mesec, ki ga prebije na delu v NDR dodatno 1 dan dopusta (montažni dopust).	TOZD
Nadomestilo za montažni dopust se delavcu obračuna v valuti, v kateri prejema OD (priloga A). Montažni dopust mora delavec izkoristiti takoj po povratku v domovino, sicer mu pravica do njega zapade.	TOZD
Delavcu pripada povrnitev potnih stroškov za obisk družine v domovini po vsakih treh mesecih neprekinjenega dela v NDR.	TOZD
II. Družni prazniki	TOZD
Delavci praznujejo praznike po koledarju IMP in od praznikov v NDR samo 7. oktober.	TOZD

IMP GLASNIK izdaja Delavski svet SOZD IMP — Industrijska montažna podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 9.935 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Boris Bernetič, Miro Dražumerič, Drago Goli, Janez Kržmanc, Elva Mulej, Iztok Munih, Janez Rojic, Janko Siranko, Tone Štrus (odgovorni urednik), Slavko Žagar. Tiska: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Nenaročeni rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP GLASNIK oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.